LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 10c A COPY

No. 52 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Antr., birželio (June) 30, 1959 ★★★★ METAI 48-ji

KRISLAI

Į antrąjį pusmetį.
Svarbios pramogos.
Tarybinė paroda.
Nepraleiskite progos!

Rašo R. MIZARA

Pusmetis prabėgo nepastebėtas.

Žengiame į liepos mėnesį —tikrąją vasarą.

Liepos 4 dieną Brocktone įvyks didžiulis Laisvės piknikas.

O liepos 5 dieną Detroite Spaudos piknikas.

Abidvi pramogos svarbios; abi jas reikia padaryti sėkmingomis.

Mūsų spaudai medžiaginė parama visuomet buvo ir bus reikalinga.

—:—

Atvirai pasakysiu: **šiemet daug lietuvių savo atostogas praleis Niujorke.**

Kas gi nenorės pamatyti tarybinės parodos? Kas gi nenorės susipažinti su tarybiniais pasiekimais, sakysime, mokslo srityje? O čia kaip tik vyriausiai ir bus rodoma tie pasiekimai.

Apie Tarybų Sąjungą amerikinė spauda rašo labai daug ir dažniausiai rašo neigiamai, net ir šmeižikiškai.

Na, čia kiekvienam bus proga pamatyti, ar toji spauda tiesą rašo.

Čia kiekvienas susipažins su tarybiniais pasiekimais mokslo, pramonės, žemės ūkio ir kultūros srityse.

—:—

Atsiminkime: **parodoje yra išstatyta apie 10,000 eksponatų!**

Yra eksponatų ir iš mūsų tėvų krašto, iš Tarybų Lietuvos.

Visas didžiulis Koliseumas bus užimtas tarybine paroda per 40 dienų!

Amerikoje tokios parodos nėra buvę ir nieks negali pasakyti, kada ir vėl bus.

Todėl patariu visiems, kuriems laikas ir aplinka leidžia: **pamatykite didžiulę tarybinę parodą!**

—:—

Mes dar tikrai nežinome, kiek parodoje bus Tarybų Lietuvos žmonių. Bet žinome, kad bus šokėjų, muzikantų, žurnalistų (labai žymių!), gal ir rašytojų, gal ir dailininkų, mokslo žmonių ir kitų profesijų atstovų.

Ne visus jų, be abejonės, galėsime sutikti, bet dalį jų tikrai sutiksime ir galėsime paspausti jiems rankas!

—:—

Dabar man klausimas kyla toks: **ar mes pajėgsime suruošti kokią nors lietuvišką pramogą, į kurią galėtume brangius svečius pasikviesti ir su jais pasišnekėti?**

Apie tai reikia galvoti.

Tiesa, ne visi jie atvyks vienu kartu.

Keblumų gali susidaryti ir kitokių, bet gerai dirbant visas kliūtis bus galima nugalėti.

Galvokime apie tai visi!

—:—

Prieš apie porą metų mes Laisvėje išspausdinome žymaus Lietuvos rašytojo Juozo Baltušio romaną "Parduotos vasaros."

Dabar tą patį romaną savo skiltyse spausdina Vilnis.

Aną dieną vienas Laisvės ir Vilnies skaitytojas man sako:

— Žinai, J. Baltušio "Parduotas vasaras" skaitau antru kartu ir jos man dar labiau patinka negu tuomet, kai skaičiau Laisvėje.

— Aš taipgi esu skaitęs nemaža romanų po du kartus,— atsakiau jam.— Dažnai, antrą kartą skaitydamas, surandi daug tokių dalykų, kuriuos pirmiau buvai pražiūrėjęs.

Patariu visiems Laisvės ir Vilnies skaitytojams, kurie skaitėte "Parduotas vasaras" Laisvėje, perskaitykite jas ir Vilnyje!

Eisenhoweris reikalauja iš Kongreso militarinės galios

Washingtonas. — Prezidento Eisenhowerio sudarytas specialus Komitetas Studijavimui Jungtinių Valstijų Karinės Pagalbos savo šalininkams paruošė Kongresui pasiūlymą. Pasiūlymas sudaro 34 puslapių brošiūrą.

Prezidentas tą pasiūlymą, kartu su savo laišku, įteikė Kongresui. Vyriausi jo punktai, tai apribavimas Kongreso galios militariniais reikalais.

Eisenhoweris reikalauja, kad Kongresas gynybos reikalams ir NATO pagalbai piniginę sumą skirtų iš anksto bent penkeriems metams, vietoje kaip kad dabar skiria kiekvieneriais.

Prezidentas siūlo, kad gynybos reikalams ir NATO pagalbai pinigai būtų paskirti daikte, o juos paskui padalintų gynybos departmentas ir Valstybės sekretorius taip, kaip matys reikalą.

Demokratai senatoriai J. W. Fulbright ir Thomas Morgan pareiškė, kad vargiai Kongresas svarstys 1959 metais šį prezidento reikalavimą. Jie sako, kad Kongresas neatsižadės savo konstitucinių teisių.

Spaudos korespondentai ir diplomatai numato, kad tokie prezidento reikalavimai rodo, jog Jungtinių Valstijų valdžia nesirengia prie sušvelnėjimo tarptautinių santykių, o, priešingai, nori sucentralizuoti karo jėgas ir finansų reikalus į militaristų rankas.

Kongresas suvaržo Aukščiausį Teismą

Washingtonas. — Atstovų Buto nariai 225 balsais prieš 192 priėmė bilių, kuris suvaržo Aukščiausio Teismo galią. Bilių įnešė pietietis H. Smith iš Virginia valstijos. Biliuje siūlo, kad federalinė valdžia negalėtų eiti prieš valstijų įstatymus, jeigu Kongresas to neužgiria.

Tokiu būdu pietiečiai nori apsitverti nuo federalinės valdžios negrų užtarimo.

1957 metais Aukščiausias Teismas panaikino Pennsylvania valstijos teismo nuosprendį prieš komunistų vadą Steve Nelsoną. Šis Aukščiausio Teismo sprendimas labai nepatinka reakciniams kongresmanams.

INDIJOS KOMUNISTAI PADIDINO VEIKLĄ

New Delhi.—Indijos Komunistų partija pareiškė, kad ji toliau netoleruos Kongreso partijos chuliganiškos veiklos Kerala provincijoje. Į piktas demonstracijas, užpuolimus ant komunistų centrų bus atitinkamai atsakyta. Komunistai jau surengė eilę masinių demonstracijų priešais Anglijos ir Jungtinių Valstijų įstaigas, iš kurių vadovaujama antikomunistinė veikla.

Kuba jau atima nuo didžponių žemę

Havana. — Castro valdžios kareiviai jau atėmė 2,360,000 akrų žemės nuo didžponių. Visoje šalyje bus atimta nuo dvarponių žemės perviršius 3,300 akrų.

Pagal naują Kubos valdžios patvarkymą, tai bus atimta ir visa žemė nuo svetimšalių. Jungtinių Valstijų cukraus gamintojai Kuboje turi virš 3,000,000 akrų žemės.

KINIJA NEĮSILEIS A. HARRIMANO

Maskva. — Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybė atsisakė duoti leidimą buvusiam New Yorko valstijos gubernatoriui A. Harrimanui atvykti, kaipo korespondentui. Kinijos valdžia sako, kad Jungtinės Valstijos neįsileidžia į savo šalį Kinijos korespondentų, tai ir Kinija negali įsileisti Amerikos.

GENEROLAI SIEKIA DIDINTI JAV ARMIJĄ

Washingtonas. — Armijos vadai buvo pasiūlę Senatiniam Gynybos Reikalų Komitetui, kad Jungtinių Valstijų armijos skaičių pakėlus iki 1,000,000 vyrų. Senatinis komitetas atmetė pasiūlymą.

Dabar armijoj yra 900,000 vyrų, bet Eisenhoweris siūlė sumažinti iki 870,000. Nacionalėje gvardijoje yra 400,000 ir paruoštų rezervų — 300,000. Armijos, laivyno, orlaivyno ir marininkų jėgos sudaro virš 3,000,000.

Washingtonas. — Dabar Jungtinėse Valstijose yra 104,500,000 kiaulių ir paršiukų, tai 10 nuošimčių daugiau, kaip 1958 m.

—

Bonna. — Vakarų Vokietijos ekonominių reikalų ministras Liudvikas Erhardas užprotestavo prieš Adenauerio šmeižtus.

Gyvybės skiepai yra geresni už Dr. Salko

Washingtonas. — Pasaulinės Sveikatos Organizacijos susirinkime Genevoje raportavo tarybinis Dr. A. A. Smorodincevas iš Leningrado universiteto. Jis sakė, kad Dr. Alberto A. Sabino išrasti, ir kitų daktarų pagerinti, Gyvybės skiepai yra labai geri.

Latvijoje, Moldavijoje ir Baltarusijoje tais skiepais buvo aprūpinta 1,800,000 vaikų ir nei vienas nesirgo paralyžiaus liga. Dr. Smorodincevas sakė, kad Dr. Salko skiepai yra geri, bet Gyvybės skiepai tvirtesni.

PASITRAUKS SUPYKĘS GENEROLAS TAYLOR

Washingtonas. — Generolas Maxwell Taylor, generalinio štabo viršininkas, sako, kad jis iš tos vietos pasitrauks. Supyko todėl, kad "nepakankamai" yra modernizuojama Jungtinių Valstijų armija.

Prezidentas gina klaidingą kelią

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris sakė, kad Jungtinės Valstijos ir ant toliau turi laikytis prekybos suvaržymų politikos linkui socialistinių šalių. Jis sakė, kad tai "įrankis kovoje prieš komunistų įsigalėjimą".

Kongrese buvo svarstoma, kodėl 1958 metais kapitalistinių šalių prekyba nupuolė palyginus su 1957 metų, o socialistinių šalių paaugo. Kai kurie kongresmanai nurodė į tai, kad Anglija ir kitos šalys nepasitenkinę JAV užsienio prekybos politika.

TARYBŲ SĄJUNGA VIS PLEČIA INDUSTRIJĄ

Maskva. — Didžiajame Kremliaus palociuje atsidarė Komunistų partijos plenumo posėdžiai. Plenumas sušauktas apdiskusavimui, kaip geriau pravesti Septynerių metų industrializacijos planą.

"Sugyvenkime taikoje ir be grąsinimų",—Chruščiovas

Maskva. — A. Harrimanas, buvęs New Yorko valstijos gubernatorius ir seniau Jungtinių Valstijų ambasadorius Maskvoje, ilgai kalbėjosi su Tarybų Sąjungos premjeru Chruščiovu. Po to, jis turėjo ilgą pasikalbėjimą su laikraščių korespondentais.

Harrimanas sakė, kad iš pasikalbėjimo su Chruščiovu įsitikino, jog Tarybų Sąjunga nori taikos ir pagerinti santykius su Jungtinėmis Valstijomis, bet ji nedarys tokių nusileidimų, kurie pakenktų socialistinėms valstybėms.

Kalbant apie Vokietiją, Chruščiovas sakė, kad yra dvi Vokietijos, ir galimas daiktas, taip ir pasiliks. Jis sakė, kad Vakarai nesutiks, idant Vakarų Vokietija būtų paversta į socialistinę šalį, taip pat Tarybų Sąjunga niekados nesutiks, kad Rytų Vokietijoje būtų sugrąžinta kapitalistinė santvarka.

Chruščiovas nurodė, kad Amerikoje spauda, valdininkai ir generolai nuolatos grūmoja Tarybų Sąjungai ir kitoms socialistinėms šalims. Jis sakė, kad tas neveda prie gero ir nurodė, kad nepaisant skirtingų socialių santvarkų, galima sugyventi taikoje ir praktiškai įrodinėti kuri santvarka visuomenei yra geresnė.

Po to, jie plačiai kalbėjosi apie Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų kultūrinių ryšių bendradarbiavimą, apie būsimas parodas Maskvoje ir New Yorke.

Jau atsidarė TSRS paroda New Yorke

New Yorkas. — Pirmadienį atsidarė Tarybų Sąjungos paroda New Yorke. Į jos atidarymą atskrido prezidentas Eisenhoweris.

Sekmadienyje, priešpietyje, New York International orlaukyje nutūpė Tarybų Sąjungos didžiausias pasaulyje lėktuvas "TU-114," kuriuo atskrido Frolas Kozlovas ir visa eilė žymių tarybinių valdininkų ir menininkų.

Lėktuvai "TU-114" trumpesnėse kelionėse gali vežti po 220 žmonių. Iš Maskvos į New Yorką lėktuvas atskrido per 11 valandų ir šešias minutes, darydamas po 460 mylių per valandą. Viso jis atliko 5,092 mylias.

Orlaukyje tarybinius svečius pasitiko New Yorko miesto viršininkai, o vėliau majoras Wagneris su jais pavažinėjo po New oYrką ir apylinkę. Pirmadienį buvo laukiama daugiau tarybinių lėktuvų su artistais ir menininkais.

Vėliausios žinios

Meldrim, Ga. — Traukiniui einant per tiltą virš Ogechee upės susprogo du kubiliniai vagonai su gazolinu. Nuo to užsidegė šalimai upės žolės ir medeliai. Žuvo 17 žmonių viename vasarotojų name.

—

Milanas, Italija. — Susikūlė didelis keleivinis lėktuvas ir jame žuvo 68 žmonės, jų tarpe 34 amerikiečiai.

—

Washingtonas. — Prezidentui Eisenhoweriui patariant, plieno darbininkų streikas dar atidėtas dviem savaitėm. Per tą laiką unija ir plieno kompanijos tarsis.

—

New Yorkas.—Lafayette ir Nostrand Ave. stotyje 17 metų mergina peilių nudūrė brooklynietę Beatrice Rock. Užpuolikė suimta ir teisinosi: "Man reikia pinigų."

—

Geneva. — Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių unijų delegatai pasitraukė iš Tarptautinės Darbo Konferencijos, kada konferencija išbraukė Vengrijos unijas.

—

Rabatas, Marokas. — Jungtinės Valstijos paskolino Maroko valdžiai $40,000,000. Dabar manoma, kad Marokas nereikalaus Jungtinių Valstijų panaikinti savo karines bazes.

—

Maskva. — Jeigu vakariniame Berlyne bus paskelbti Vakarinės Vokietijos prezidento rinkimai, tai bus karo provokacija.

—

Washingtonas. — 1960 metais, su balandžio 1 d., prasidės Jungtinių Valstijų gyventojų surašinėjimas — census.

—

Bonna. — Ginčai tarpe Adenauerio ir Dr. Erthardo labai pakenkė vakarų vokiečių vienybei.

—

Madridas. — Jungtinės Valstijos suteiks Ispanijai $190,000,000 paskolos.

JAV "atšalo" nuo viršūnių sueigos

Bonna. — Vakarų vokiečių vyriausybė sako, kad Jungtinės Valstijos painformavo kanclerį Adenauerį, kad jų "dabartiniu laiku visai neįdomauja viršūnių konferencija".

Tuo pat kartu praneša, kad pirm užsienio ministrai panaujins savo konferenciją Genevoje liepos 13 dieną, tai Anglijos, Francūzijos, Vakarų Vokietijos ir Jungtinių Valstijų ministrai turės savo konferenciją ir susitars bendrai laikytis.

TSRS STIPRUOLIAI YRA GALINGESNI UŽ JAV

Leningradas. — Septynios poros Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos stipruolių ritosi. Tarybiniai įveikė visus šešis amerikiečius sunkaus ir vidutinio svorio ristikus, būtent: F. Rosenmeyerį, Jerry Hokę, N. Copplę, F. Fivanį, Jimą Fergusoną ir Bob Marellę. Tik amerikietis Terry McConn, 124 svarų lengvojo svorio ristikas, laimėjo prieš tarybinį S. Kozorovą.

INDONEZIJOJE VĖL NERAMUMAI AUGA

Jakarta. — Pereitais metais Indonezijos respublika, su pagalba socialistinių šalių, nugalėjo užsienio imperialistų suorganiuotą sukilimą. Bet dabar Indonezijoje neramu, nes militaristai priešakyje su armijos komandieriumi generolu A. H. Nasutionu siekia aprėžti parlamento galią ir įvesti militaristų diktatūrą.

—

Calcutta, Indija.—Iš priežasties didelių lietų įvyko potvyniai. Apie 30,000 žmonių neteko pastogės.

—

Roma. — Italijoje labai daug darbininku streikuoja. Reakcinė valdžia kaltina komunistus, būk jie žmones kursto prie streikų.

Dėl pinigų moteris žudė savo vyrus

Buffalo, N. Y. — Policijos klausinėjama Mrs. Helen Babin-Bartlett prisipažino, kad 1956 metais ji savo antrąjį vyrą Alfredą Babina nuskandino maudynėje. Gi po jo mirties už jį išsikolektavo $40,000 apdraudos.

Neseniai ji apsivedė su karo veteranu Bartlettu. Jie tris mėnesius vaižnėjo leisdami "medaus mėnesio" laiką, o kada parvyko, tai Bartlett apalpo ir pateko į ligoninę.

Ten jam esant paaiškėjo, kad jo žmonelė yra Bartlettą apdraudus ant $100,000. Dabar stojasi klausimas ir dėl pirmojo vyro mirties. Moteris jau yra 52 metų amžiaus.

AMERIKOJE TRŪKSTA 10,000 KNYGTVARKIŲ

Washingtonas. — Frances Lander Spain, America Library Ass'n prezidentė, raportavo valdžiai, kad Jungtinių Valstijų bibliotekose trūksta virš 10,000 knygų tvarkytojų.

Ji sakė, kad pirmoji priežastis, tai permažos jų algos. Taipgi skundėsi, kad tarpe dirbančių labai daug tokių, kurie yra žemo prasilavinimo ir negali publikai suteikti patarimų.

PIKTASIS ŽMOGŽUDYS ŠALTAI IR NUMIRĖ

Lincoln, Neb. — Elektros kėdėje užmuštas Charles Starkweather, 20-ties metų, žmogžudys. Prieš metus ir puse jis trijose valstijose peiliu ir šautuvu nužudė 11 nieko nekaltu žmonių. Užklaustas, ar jis nori dar ką pasakyti pirm mirties, Charles tik piktai galvą papurtė ir smarkiai rūkydamas nuėjo link elektros kėdės.

—

Maskva. — Harrimanas kalbėjosi su Chruščiovu.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Pavyzdingas buvo tas streikas!

APIE 40 DIENŲ išbuvę streiko lauke, 3,000 septynių ligoninių tarnautojų-darbininkų sutiko grįžti į darbą, o samdytojai sutiko pakelti jiems algas.

Sekamų ligoninių Niujorke tarnautojai darbininkai buvo sustreikavę: Mt. Sinai, Beth Israel, Lenox Hill, Beth David, Flower-Fifth Ave., Bronkso Žydų ligoninės ir Brooklyno Žydų ligoninės.

85 procentus streikavusiųjų sudarė negrai ir puertorikiečiai. Dėl to, kai streikas prasidėjo, buvo skelbta: jie —atsilikę susipratime žmonės, tai negalės kovoti.

Bet tai buvo klaidingas galvojimas! Streikas buvo labai solidarus, kovingas, pavyzdingas! Streikierių solidarumas patraukė dėmesį visų kitų organizuotų darbininkų. Na, ir steikieriams buvo teikta pagalba: materialė ir moralė.

Ligoninių vadovai, kuriuos sudaro turčiai, iš karto nei kalbėti nenorėjo apie derybas su streikieriais, apie išklausymą jų reikalavimų. Tačiau ir jie visuomenės opinijos buvo priversti su streikieriais skaitytis.

Na, ir streikas baigėsi. Tiems darbininkams-tarnautojams, kurie iki šiol gaudavo atlyginti mažiau $1 už valandą, bus mokama nemažiau $1 valandai. Kurie gauna daugiau kaip doleri už darbo valandą, tiems bus pakeltos algos po $2 savaitėje.

Toliau: darbininkai-tarnautojai dirbs nemažiau 40 valandų savaitėje. O jei reikės dirbti daugiau, tai jiems bus mokama už valandą pusė kita tiek, kiek mokama už reguliarį laiką (time and one-half). Visa tai bus pradėta mokėti su liepos 1 d.

Kaipgi su unijos pripažinimu? Kol kas tai dar nėra aiškiai pasisakyta. Jeigu unija ir nebus pripažinta tokia, kokia, sakysime, veikia fabrikuose, tai vis tiek samdytojai pripažins darbininkų atstovus, kalbančius jų vardu. O ilgainiui bus pripažinta tikra unija

Kaip ten bebūtų, šis ligoninių darbininkų-tarnautojų streikas ilgai bus neužmirštas!

Svarbi sveturgimiams byla

EFRAMAS NESTORAS yra bulgaras. Jis kadaise gyveno Amerikoje ir čia dirbo kapitalistams, kaip ir kiti milijonai darbininkų. Iš jo algos buvo atskaitoma tam tikras nuošimtis pinigų, kuriuos pasiėmė valdžia į Social Security (senatvės pensijų) fondą.

Bet 1956 metais JAV valdžia E. Nestorą išdeportavo į Bulgariją kaip nepageidaujamąjį. Dabar jis gyvena Sofijos mieste. Nestoras jau turi daugiau kaip 65 metus amžiaus. Sulyg mūsų šalies įstatymais, jis turi gauti senatvės pensiją—$55.60 mėnesiui. Bet valdžia atsisako jam pensiją mokėti. Valdžia taip argumentuoja: Nestoras yra užsienyje, dargi "už geležinės uždangos", tai neleistina jam pensiją mokėti!

Nestoras kreipėsi į JAV federalinį teismą. Teisėjas Edward A. Tamm nutarė: Nestoras turi gauti pensiją, nežiūrint, kad jis gyvena Bulgarijoje. Valdžia šį sprendimą apeliavo į Aukščiausią Teismą.

Na, žiūrėsime, kuo visa tai baigsis, kaip į tai pažiūrės šalies Aukščiausias Teismas. Ši byla liečia visus ateivius, bet juo labiau ji liečia nepiliečius.

Kodėl nuolat auga infliacija?

VISOJE ŠALYJE laikraščiai pradėjo vesti kampaniją "Stop Inflation". Jie pataria žmonėms, kad rašytų tuo reikalu laiškus senatoriams ir kongresmanams, reikalaujant veikti prieš augančią infliaciją.

Liaudis infliaciją jaučia kiekvieną dieną, nuolat augant pragyvenimo produktų kainoms. Ką buvo galima nupirkti už vieną dolerį 1939 metais, dabar jau negalima įsigyti ir už du. Reiškia, doleris jau yra daug pigesnis.

Kodėl doleriai pasidarė pigesni? Kodėl pragyvenimo reikmenys labai pabrango? Kas gi stumia mūsų šalį į infliaciją? Tokius klausimus stato žmonės.

Komercinė spauda (ir dažnai vyriausybė) už infliaciją kalčią verčia ant darbininkų. Girdi, jie reikalauja didesnių algų. Bet yra faktas, kad kainų kilimas visada eina pirmiau negu algų pakėlimas.

Infliaciją gimdo ne darbininkai, ne unijos, bet valstybės nesuvedimas galo su galu savo pajamų su išlaidomis. O nesuveda biudžeto galų todėl, kad nuolatos didina išlaidas apsiginklavimui. Šiemet gynybai paskirta virš 41 bilijonas dolerių, arba po 60 centų iš kiekvieno valdžios įplaukų dolerio. Apsiginklavimas ir stumia šalį į infliaciją. Pagaminti ginklai ir amunicija pasensta, atgyvena ir jų pagaminimui įdėti pinigai dingsta.

Valdžia, kad suvesti galą su galu, gamina daugiau popierinių pinigų ir leidžia juos apyvarton. 1958 metais valdžia turėjo virš 12 bilijonų deficito, tai yra, daugiau išlaidų, negu įplaukų. Deficitą padengė pagaminant tiek popierinių pinigų. Daugiau pagamina pinigų padengimui deficito, pigesnis darosi doleris. 1939 metais Jungtinės Valstijos apyvartoje turėjo $64,700,000,000, o 1956 metais jau buvo $226,400,000,000 popierinių pinigų. Dabar jų yra dar daugiau.

Todėl infliaciją galima sustabdyti tik sumažinus apsiginklavimą, pinigų eikvojimą ginklų ir amunicijos gamybai. Bet to nenori karo šalininkai, ginklų ir amunicijos gamintojai, ir todėl komercinių laikraščių kampanija "Stop Inflation" nesumažinus apsiginklavimo išlaidų, nieko nereiškia. Tik susitarimas taikoje gyventi galėtų sulaikyti infliaciją.

Kas ką rašo ir sako

PRASTAI IR PRANCIŠKONAMS

Ir Brooklyno pranciškonų Darbininkas gieda liūdną giesmę apie savo finansinę padėtį. Jo žodžiais:

"Darbininko leidėjai visą laiką turi rūpestį padengti laikraščio leidimo išlaidas, kurios ne mažėja, o vis didėja, kylant popieriaus ir kitų spaudinimo reikmenų kainoms . . .

Lietuviškieji laikraščiai visi sunkiai galą su galu suduria dėl nedidelio prenumeratorių skaičiaus. Tai jokia paslaptis, kas ir kaip ją dangstytų. Naujų prenumeratorių gana sunku gauti. Senoji karta išmirsta, naujoji lietuviškai beveik nepaskaito, o naujai atvykusieji taip pat siaurina savo išlaidas, nors po dešimties metų dauguma jau neblogai išsiverčia. Pradžioje skaitę net po du ir tris laikraščius, dabar pasitenkina tik vienu arba apsieina ir be jokio. Lietuviai apskritai nepasižymi uolesniu savo spaudos skaitymu ir rėmimu už savo kaimynus, kad ir latvius bei estus. Pajėgėme ir dar pajėgiame daug ir įvairių laikraščių leisti, bet niekada neįstengėme daugiau skaitytojų sutelkti. Taip buvo dar nepriklausomoje Lietuvoje ir taip yra dabartinėje emigracijoje. Nemažai lieka savo spaudos neskaitančių, ja nesidominčių ir jos neremiančių. Tai atsiliepia ne vien laikraščiam, bet ir lietuviškam visuomeniniam darbui.

Matote, kas darosi pas juos! Rodosi, kas jau kas, o pranciškonai bei marijonai neturėtų nė žodeliu rūgoti dėl to, kad jų kas neremia. Juos remia kapitalistai ir buržuazija, kuriems jie tarnauja. O vis vien, pasirodo, be ašarų, be dejonių jie nebegali apsieiti.

Na, ir štai kokį skymą Brooklyno pranciškonai sugalvojo, kad galėtų sumažinti išlaidas:

Darbininko administracija, nenorėdama kelti prenumeratos, bet ir neturėdama kaip pajamų padidinti, apsisprendė pasinaudoti atostogų metu, kada visuomeninis darbas kiek sustoja ir mažiau reikalingas laikraščio talkos, leisti Darbininką tik **vieną kartą savaitėje nuo liepos 5 iki rugpiūčio 13**. Prie tų numerių, kurie iškrinta šventėm pasitaikius (tai daroma jau nuo 1925)) — prisideda dar keturi. Laikraščio leidėjai labai apgaili, kad jie buvo priversti griebtis šios priemonės, kitos išeities neradę. Džiaugiamės, kad dar ir tiek galime ištverti, pačios prenumeratos nekeldami. ("D-kas", 1959 m. birž. 23 d.)

Kad pažangiai, darbininkiškai (ypatingai sveturgimių) spaudai Amerikoje sunku verstis — neginčijama tiesa. Ją nuolat puola reakcija, puola net ir jos skaitytojus; jos neremia kapitalistai, neigi tie, kurie kapitalizmui šventai tarnauja. Bet mums nuostabu, kad ir pranciškonai bėdavoja, tiesiog dejuoja, dėl savo laikraščio likimo. Ar sugalvotas jų skymas (laikraščio išleidimo suretinimas) jiems kuo nors teigiamo duos, nežinome.

Jei pranciškonai niekam nepasakys, tai mes jiems patarsime, kur jie galėtų gauti pinigų savo laikraščiui — *pas kunigus!* Klebonai turtingi: pareikalaukite iš jų afieros, nors po $1,000 iš kiekvieno, na, ir jūsų vargai pasibaigs.

SAKO, LIETUVOJE PAVASARIS BUVO GERAS

Vilniaus "Tiesa" (birželio 14 d. laidoje) rašo:

Šį pavasarį sėti buvo labai palankios sąlygos. Kolūkiai ir tarybiniai ūkiai jas gerai išnaudojo. Gražiai sudygo javai, techninės kultūros. Sudarytas tvirtas pagrindas išauginti gausų visų kultūrų derlių.

Dabar vėl oras palankus. Laukuose bręsta turtingas derlius. Reikia jį rūpestingai prižiūrėti. Pasėlių priežiūra — svarbiausias, neatidėliotinas darbas. Kaip bus prižiūrimi kukurūzai, šakniavaisiai, linai, bulvės, vasarojus — toks bus jų derlius. Tai dar kartą labai pabrėžė savo gausiuose pasitarimuose. Brigadininkų, kolūkių pirmininkų, specialistų, žemės ūkio inspektorių, rajonų vadovų darbas vertintinas pagal tai, kaip bus mobilizuojamos jėgos pasėlių priežiūrai, kovai su piktžolėmis. Greta gerų šeimininkų, kurie rūpestingai naikina piktžoles pasėliuose, tręšia juos, kaupia, purena tarpueilius, yra ir tokių, kurie dėl aplaidumo, neorganizuotumo leidžia kerotis svėrėms, usnims, kurių pasėliai užleisti, nepurenami.

"Tiesos" redakcija ragina savo korespondentus kaimuose, taipgi visus darbuotojus, kad jie patikrintų, kaip prižiūrimi pasėliai. Gerus šeimininkus lai pagiria, o blogus, tinginius turi kritikuoti, iškeliant jų apsileidimą aikštėn, sako dienraštis.

APIE ANTRĄJĄ HIDROELEKTRINĘ PRIE NEMUNO

Lietuvos spaudos korespondentas, kuris stebi geologų veiklą palei Nemuną, rašo iš Jurbarko:

Pirmoji hidroelektrinė prie Nemuno jau baigiama statyti. Nedaug tepraeis laiko, ir lietuvių tautos svajonė pajungti didžiausios mūsų upės vandenis bus įgyvendinta — Kauno HES pradės veikti. Bet ji — tik pirmoji elektrinė, panaudosianti Nemuno "baltąją anglį". Jau praėjusių metų lapkričio mėnesį prie Nemuno, pora-trejeta kilometrų nuo Jurbarko, iškilo dar vieni geologinių gręžinių trikojai. Tai pradėjo žvalgyti vietą naujai Nemuno hidroelektrinei kompleksinė tyrinėjimo ekspedicija.

Žvalgoma vieta naujai HES statyti — nebe pirma. Mes rašėme apie tyrinėjimo darbus, atliekamus ties Viešvile ir Smalininkais. Dabar pagrindinės geologų jėgos nukreiptos į trečią variantą?

— Kodėl geologai pasirinko šią vietą?—su tokiu klausimu kreipiamės į ekspedicijos viršininką Vincą Krikščiūną. Jis papasakoja:

— Jeigu Nemunas būtų užtvenktas žemiau Jurbarko, tai pareikalaus didelių lėšų apsaugoti Jurbarkui nuo užtvindinimo. O kodėl neužtvenkti upę viršum Jurbarko? Gręžimo darbai parodė, kad išrinkta vieta tinkamesnė už pirmąsias. Būdinga, kad Nemuno vagos gruntas čia geresnis, negu ties Smalininkais ir Viešvile.

Daug darbų dabar turi hidrologai ir kiti žvalgytojai. Šiemet numatoma galutinai parinkti vietą hidroelektrinės statybai, arba, kaip sakoma, baigti vykdyti techninę užduotį, kad būtų galima pradėti šiuos darbus ir darbo brėžinių ruošimą.

Pirmasis lietuvių muzikos istorijos tomas

RESPUBLIKOS knygynų, bibliotekų, lietuvių tarybinės kultūros darbuotojų knygų lentynas papuošė ilgai laukta didelės mokslinės ir praktinės reikšmės J. Gaudrimo knyga "Iš lietuvių muzikinės kultūros istorijos". Tai pirmas stambus ir vertingas tomas mūsų muzikologinėje literatūroje, nušviečiąs lietuvių muzikinės kultūros vystymąsi 1861—1917 metų laikotarpiu.

Didelio formato, turininga, gražiai apipavidalinta ir gausiai iliustruota knyga daro malonų įspūdį. Dviejose knygos dalyse autorius stengiasi parodyti, kaip vystėsi muzikinė kultūra Lietuvoje nuo baudžiavos panaikinimo iki Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos.

Įžanginiame straipsnyje įvade, autorius supažindina skaitytoją su lietuvių tautos istorine padėtimi bei kultūriniu lietuvių gyvenimu feodalizmo laikotarpiu.

Pirmojoje knygos dalyje autorius patiekia daug vertingos istorinės medžiagos apie koncertinį bei teatrinį gyvenimą Vilniuje ir kai kuriuose kituose Lietuvos miestuose lietuviškos spaudos draudimo laikotarpiu. Čia trumpai apibūdinama kompozitoriaus S. Moniuškos, vėliau Rusų muzikos draugijos Vilniaus skyriaus veikla, įžymiųjų meno meistrų — D. Leonovos, L. Sibiriakovo, L. Sobinovo, F. Šaliapino, S. Rachmaninovo, M. Batistini ir kt. gastroliniai koncertai. Skaitytojas supažindinamas su pirmaisiais kamerinės, simfoninės bei chorinės muzikos koncertais, operos bei operetės spektakliais Vilniuje, Kaune, Druskininkų kurorte ir kitur. Sužinome apie kompozitoriaus K. Galkausko muzikinę - visuomeninę veiklą.

Panaikinus spaudos draudimą

Toliau autorius kalba apie lietuvių nacionalinį koncertinį gyvenimą, panaikinus spaudos draudimą. Čia skaitytojas supažindinamas su mūsų muzikinės - teatrinės kultūros vystymosi laikotarpiu, kurį kompozitorius St. Šimkus taikliai pavadino "chorų ir klojimų vakarų gadyne", su pirmųjų lietuviškų muzikinių draugijų veikla, lietuvių muzikiniu gyvenimu Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose bei miesteliuose, o taip pat ir užsienio lietuvių išeivių tarpe (Petrograde, Maskvoje, Varšuvoje, Rygoje, JAV ir kt.). Nuo šių puslapių ir prasideda tikrai lietuvių muzikinės kultūros raidos istorija, nes beveik visa anksčiau tilpusi (tiesa, labai įdomi) medžiaga nušviečia tik muzikinį gyvenimą Lietuvoje, lietuvių liaudžiai jame nedalyvaujant. Be to, koncertai bei operų spektakliai gastroliuojančių trupių jėgomis plačiajai visuomenei nebuvo prieinami, todėl tikrosios lietuvių nacionalinės muzikinės kultūros vystymuisi turėjo labai maža įtakos.

Naujalis

Pirmąją knygos dalį autorius užbaigia apžvelgdamas muzikos mokymo įstaigas — muzikos mokyklas Vilniuje, Rietave, Plungėje, Rokišyje, iškelia pirmojo lietuvių muziko - profesionalo J. Naujalio nuopelnus lietuvių muzikinės kultūros kėlime, organizuojant vargoninių kursus, įsteigiant pirmąją lietuvišką muzikos mokyklą Kaune (1892 m.). Tuo būdu nuosekliai pereinama prie antrosios knygos dalies, skirtos lietuvių profesionalinės muzikos atsiradimui ir vystymuisi, kurioje autorius plačiai ir išsamiai supažindina skaitytoją su pirmųjų lietuvių muzikos veikėjų, kompozitorių gyvenimu ir kūryba iki 1917 metų. Gretą pirmųjų muzikų profesionalų paminėtas ir muzikas - mėgėjas V. Kudirka, sukūręs keliolika saloninių šokių muzikos formomis pjesių fortepijonui.

Daug vietos knygoje skiriama J. Naujaliui (1869—1934), vienam pirmųjų mūsų muzikų, kurio kūrybinė, muzikinė - visuomeninė bei pedagoginė veikla paliko gilų pėdsaką lietuvių muzikinės kultūros vystymosi istorijoje. Drg. J. Gaudrimas teisingai iškelia J. Naujalio nuopelnus mūsų muzikinei kultūrai, giliai ir iš esmės nagrinėja jo kūrybą. Skyriaus apie J. Naujalį pabaigoje autorius pažymi šio mūsų muziko veiklos pažangų pobūdį, pabrėždamas, kad J. Naujalis kaip kompozitorius visą savo kūrybinę energiją nukreipė "būtinam lietuviškajam repertuarui papildyti, nekreipdamas dėmesio į tai, kad pastarasis turi turėti liaudinį pagrindą". Iš tiesų, to meto sąlygomis kūryboje sunku buvo išvengti svetimos įtakos, būdingų bažnytinei muzikai kūrybinių priemonių, ypač todėl, kad studijuoti nebuvo nė laiko — reikėjo kurti, nes lietuviškas repertuaras buvo labai menkas, o poreikiai kasdien augo.

Daugiau kaip 40 metų dirbęs pedagoginį darbą, J. Naujalis savo mokiniams skiepijo meilę muzikos menui, gimtajam kraštui, jo gamtai ir žmogui. Šias savybes iš savo mokytojo įsisavino ir buvę jo mokiniai. Šiandien — tarybinės lietuvių muzikinės kultūros ugdytojai A. Račiūnas, K. Kaveckas, A. Budriūnas ir kiti.

Č. Sasnauskas

"Vienas pirmųjų muzikos srityje pradėjo darbuotis Česlovas Sasnaukas, nusibrėžęs svarbų uždavinį — grąžinti liaudies muziką liaudžiai, kūrybiškai ją praturtinus". Taip autorius pradeda skyrių apie įžymų chorvedį, lietuviškos dainos populiarintoją, pirmąjį išplėstinės liaudies dainos kūrėją Č. Sasnauską (1867—1916). Didelį darbą muzikinės kultūros srityje nuveikė šis didelio išsilavinimo, darbštus ir energingas muzikas. Kaip Naujalis Lietuvoje, taip Č. Sasnauskas Peterburgo lietuvių tarpe organizavo chorus, jiems vadovavo ir rašė arba harmonizavo lietuviškas dainas. Kas nežino Sasnausko "Kur bėga Šešupė", "Karvelėli mėlynasis", "Lėk, sakalėli"? Teisingai drg. J. Gaudrimas primena, kad puikus, romantiškas koncertinis Č. Sasnausko "Rekviem" "yra vertas didesnio dėmesio, negu iki šiol jam buvo teikiama".

Skyrius skirtas Miko Petrausko (1873—1937) gyvenimui ir kūrybai, apima net 50 puslapių. "Pirmosios Lietuvos darbo žmonių revoliucinės dainos, pirmoji lietuviška operetė, pirmoji lietuviška opera, harmonizuotos ir originalios lietuvių dainos, darbininkų chorų organizavimas bei jiems vadovavimas, interpretacinė, pedagoginė ir publicistinė veikla — visa tai yra didžiai vertingas M. Petrausko indėlis į lietuvių muzikinę kultūrą", — taip apibūdina autorius šį muziką - revoliucionierių, didelių užmojų ir neišsenkamos energijos kompozitorių - visuomenininką, kurio pagrindinis veiklos tikslas buvo tarnauti liaudžiai.

Šis ir sekantis taip pat labai platus knygos skyrius apie pirmąjį lietuvių kompozitorių - profesionalą Mikalojų Konstantiną Čiurlionį (1875—1911), autoriaus parašyti su didele meile ir šiluma.

M. K. Čiurlionis — kompozitorius J. Gaudrimo knygoje apibūdintas plačiai ir išsamiai. Tai pirmas tokio plataus masto straipsnis apie Čiurlionį ir jo muzikinę kūrybą mūsų muzikologinėje literatūroje. Tiesa, apie antrąją M. K. Čiurlionio dvilypio talento pusę — tapybą J. Gaudrimas mažai tekalba, bet gal tai ir tikslinga knygoje, skirtoje muzikinės kultūros istorijai. Tačiau tada norėtųsi artimiausiu laiku sulaukti apie šią dvilypės meninės prigimties asmenybę platesnės apybraižos, ar monografijos, nes Čiurlionis-dailininkas nė kiek nemažiau įdomus, negu Čiurlionis-kompozitorius, gal būt, net priešingai, nes kaip muzikas jis buvo talentingas, o kaip tapytojas — genialus.

Paskutinysis knygos skyrius skirtas kompozitoriaus A. Kačanausko, St. Šimkaus, J. Karnavičiaus, J. Tallat-Kelpšos ir J. Gruodžio kūrybinės veiklos pradžiai. Kadangi šių kompozitorių muzikinė - visuomeninė ir kūrybinė veikla aukščiausią išsivystymo viršūnę pasiekė jau po Didžiojo Spalio pergalės, juos galima buvo perkelti į sekantį knygos tomą, kurį tikimės taip pat greitu laiku skaityti.

J. Gaudrimo "Iš lietuvių muzikinės kultūros istorijos" — labai vertingas mūsų muzikologo veikalas.

Stasys Yla

Geneva. — Tarybų Sąjungos atstovas Carapkinas kaltina Vakarų atstovus, kad trukdo atominių ginklų uždraudimą.

Maskva. — Tarybinėje Turkmenijoje atkasta seno miesto liekanos. Rasta apie 2,000 įvairiausių daiktų virš 1,000 metų senumo.

ĮVAIRUMAI

Paminklas Žalgirio mūšiui atminti

Lenkijos Liaudies Respublikos biuletinis "Zachodnia agencja prasova" praneša, kad patvirtintas projektas paminklo, kuris bus pastatytas Žalgirio kautynėms pažymėti. Paminklo atidarymas įvyks 1960 m. liepos 15 dieną — 550-tosioms metinėms nuo lietuvių - lenkų - rusų ir čekų jungtinės kariuomenės pergalės prieš kryžiuočius paminėti.

Krokuvos architektas Vitoldas Cenckevič ir skulptorius Ježy Bandura sukūrė paminklo projektą. Projektas numato visą 28 kvadratinių kilometrų lauką paskirstyti į dvi zonas — Pergalės kalnas ir Kautynių laukas. Pergalės kalne įkils 8 metrų aukščio granitinis obeliskas. Kairėje pusėje įrengtame mauzoliejuje bus eksponuojami visi daiktai, surinkti kadaise kautynių lauke ir dabar saugojami Olštino vaivadijos muziejuje. Mauzoliejaus papėdėje iš įvairių spalvų akmenų numatoma išdėstyti kautynių žemėlapį 20 metrų diametro. O aplink žemėlapį — miškas. Miškas taip pat sužaliuos aplink visą Kautynių lauką, kuris bus paskirstytas alėjomis. Jose lankytojai kelių metrų aukščio granitinėse skulptūrose pamatys kautynių vaizdus. Centrinėje alėjoje išaugs specialus pastatas turistams bei ekskursantams.

Senovinis saulės sistemos modelis

Viename Graikijos sostinės Atėnų muziejuje saugojamas senovinės Saulės sistemos modelis. Jame atvaizduota Saulė, planetos ir net kai kurių planetų palydovai. Savo laiku modelis veikė gana sudėtingo mechanizmo varomas.

Šis įdomus eksponatas yra muziejuje nuo 1900 metų, kai Saulės sistemos modelį ištraukė iš Viduržemio jūros dugno naras — pinčių medžiotojas. Iki šiol modelis buvo laikomas tik įdomia praeities relikvija. Neseniai šiuo eksponatu susidomėjo žinomasis anglų mokslininkas Derekas Praisas. Po ilgo ir kruopštaus darbo jam pavyko nustatyti, kad Saulės sistemos modelio amžius — mažiausia 2 tūkstančiai metų. Šis modelis, pareiškė Praisas, rodo, kad senovės Graikijoje mokslas ir technika buvo gana daugiau išvystyti, negu XVIII amžiaus Europoje.

Geografijos knyga, išleista 1555 metais

Prieš 404 metus, t. y. 1555 m., Bazelyje, dabartinėje Šveicarijoje, J. Hervagijus išleido geografinę knygą. Knyga parašyta lotynų kalba. Jos antraštė labai ilga: "Novus orbis regionum ac insularum veteribus incognitarum una cum tabula cosmographica..."

Knygoje išspausdinti 22 veikalai — kraštų ir jūrų kelionių aprašymai, laiškai. Iš jų verta paminėti K. Kolumbo jūrų kelionę iš Ispanijos į daugelį nežinomų salų, keturias A. Vespucijaus jūrų keliones, Portugalijos karaliaus Emanuelio laišką, rašytą popiežiui Leonui X, kuriame kalbama apie pergales Indijoje, apie Goa užėmimą; Haltono Armeno knygą apie totorius, kurioje aprašoma Kinija, Turkestanas, Chorezmas, Armėnija ir kitos Rytų šalys.

Ypač įdomus yra Motiejaus iš Michovo (Mathias a Michov) veikalas, susidedąs iš dviejų knygų, apie Rytų Europos tautas — rusus, lietuvius, totorius ir kt. Šioje knygoje vienas skyrius skirtas Lietuvai ir Žemaitijai. Tarp kitų istorinių duomenų, čia duotas žinomas istorinis faktas, kaip Jogaila paėmė į nelaisvę Kęstutį ir jo sūnų Vytautą. Paprastai lotyniškuose tekstuose Vytautas vadinamas Vitoldu. O čia jis vadinamas Vitaudu: "*Hulus Ceystuth filius fuerat Vitaudus seu Vitoldus...*" — *Šio Kęstučio sūnus buvo Vitaudas, arba Vitoldas...*"

Kalbėdamas apie Lietuvos teritoriją ir jos gyventojus, Motiejus iš Michovo sako, kad lietuvių kalba susideda iš keturių dalių: pirmoji kalba yra jotvingių, antroji — lietuvių ir žemaičių, trečioji — prūsų, ketvirtoji latvių. Toliau jis pažymi, kad "nors jų kalba yra ta pati, tačiau vienas kitą nevisiškai supranta."

Įdomiausias dalykas šioje knygoje yra viso pasaulio žemėlapis — *Typus cosmographicus universalis* — ir S. Munsteraus parašytas šio žemėlapio aiškinimas.

S. Munsterus rašo, kad visi mokyti vyrai sutinka, jog Žemės kūnas yra sferinės išvaizdos ir... užima viso pasaulio centrą.

Pastarasis tvirtinimas mus stebina. 1555 metais, kai buvo spausdinama šita knyga, jau buvo žinoma N. Koperniko (1473-1543) teorija, kad Žemė sukasi aplink Saulę. Arba S. Munsterus nežinojo šios teorijos, arba nenorėjo ja tikėti.

Kalbėdamas apie Žemės rutulio dalis, S. Munsterus sako, kad senieji geografai gyvenamąjį Žemės paviršių dalija į tris dalis — Europą, Afriką ir Aziją. Tiesa, jis čia pat pamini, kad K. Kolumbas, A. Vespučijus ir kiti įžymūs vyrai Vakarų vandenyne yra atradę naują pasaulį, Indijos salas, savo didumu prilygstančias Europai. Jis pažymi, kad kai kas šias salas jau vadina Amerika ir kad Žemė jau gali būti laikoma susidedanti ne iš trijų, bet iš keturių dalių.

Pažvelkime dabar į patį žemėlapį. Jame matome jau apytiksliai pavaizduotą Pietų Amerikos žemyną. Tiesa, dar nėra pažymėta nei upių, nei ežerų, nei kalnų.

O kur žemėlapyje pavaizduota Šiaurės Amerika? Jos žemėlapyje nėra. Vietoje jos pavaizduota didelė sala: *Terra de Cuba*, t. y. *Kubos žemė*. O kokia sala pavaizducta į vakarus nuo Kubos? Tai *Zipangi*, t. y. *Japonija*. Taip, prieš 404 metus europiečiai manė, kad netoli nuo Kubos yra Japonija.

Bet, antra vertus, reikia stebėtis, kad XVI amžiaus geografai gana teisingai vaizdavosi Šiaurės ledjūrį ir jo Europos bei Azijos pakrantes — juk niekas tomis pakrantėmis nebuvo praplaukęs iš Atlanto į Ramųjį vandenyną!

Ši vertinga, o geografams, istorikams ir kalbininkams įdomi knyga, kurios antraštė viršelyje užima net 6 eilutes, yra saugojama Lietuvos TSR Valstybinėje respublikinėje bibliotekoje.

K. Kapečkys

NAUJI AUDINIAI

Kauno tekstilininkai išleidžia vis daugiau ir daugiau naujų audinių rūšių. Šiemet "Litekso" vilnonių audinių fabriko kolektyvas pagamino pirmąją partiją naujų aukštos kokybės audinių paltams—"Neringa," "Eglutė," o taip pat palengvinto drapo "Šatrija-2." Šie audiniai nebrangūs, gražiai atrodo. Vartotojai juos noriai perka.

Nuotraukoje matome gatavos produkcijos sandėlio darbuotoją Joną Stasaitį, ruošiantį išsiuntimui naują audinių partiją.

Darbininkų sveikata

Išsikirpk ir laikyk paeiliui

TIKSLI MITYBA IR GAUSI SVEIKATA

Mityba — viena pačių svarbiausių mūsų sveikatos sąlygų. Mitimas sudaro patį esminį mūsų gyvybiškumo ir darbingumo pagrindų. Mitimo dalykai taip idomūs, kad Tarybinių šalių universitetuose vedami net mitimo kursai, fakultetai, seminarai, paskaitų bei pamokų ciklai, kad visi gyventojai giliai įsisąmonintų ir pildytų mitimo dėsnius.

Čia tuojau pat pradžioje noriu persergėti kiekvieną skaitytoją, kad jis nepamotų lengvabūdiškai ranka: o, vis ta mityba, mitimas . . . senas, žinomas dalykas, nuobodi istorija. . . aš jau tai gerai žinau . . . O tai ir bėda — ir didelė klaida. Apie mitimą tebeina *kruopštūs tyrinėjimai*, daromi vis nauji ir nauji atradimai. Tai yra vyraujantis dalykas, kupinas vis daugėjančių faktų. Svarbesnis net ir už vaistus, pranašesnis už daugybę gydymo priemonių ir higienos bei sveikatingumo dėsnių.

Mityba tai žmogaus asmeninis reikalas. Ko pats kada užsimanai, to ir gauni pavalgyti. Prie tavęs čia niekas nestovės, nenurodinės, nemokys, nekontroliuos. Pats esi savo laiveliо kapitonas: gali sau laisvai jį vairuoti į skanios sveikatos, žydinčios jaunatvės ir ilgo, kūrybingo amžiaus salą. Arba gali patekti į pavojingą verpetą, sūkurį ir žūti be laiko. Tai susimildamas būk protingas, *susiprask*.

Nuo tavo asmeninio mitybos plano priklauso visa tavo asmenybė: kaip tu atrodai, kaip ką veiki, kaip jauties, kaip galvoji. Nuo mitybos priklauso visi tavo fiziniai ir protiniai bei dvasiniai posūkiai, tavo gabumas stebėti gyvenimą, džiaugtis gyvenimu, savo darbingumu. Pats pojūčių aštrumas priklauso nuo tavo oragnizmo mitiminės būklės. Tavo norų, užmačių patenkinimas, tikslų siekimas susijęs su tavo *kūno maitinimu*, su kiekvienos jo ląstelės *fiziologija*.

Mityba be galo įdomus, rimtas, stebėtinas moksliškas dalykas. Atmeta prietarus, kultų užmones, šalina nuobloškia nemokšiškumą, šalina trūkumus. Mityba— tai ne vaistų vartojimas, ne kokių karčių, sprangių vaistinių preparatų mišinys. Atžagariai, mityba — tai malonus, skanus, natūralus, gyvybiško džiaugsmo kupinas procesas. Tik čia reikia apdairumo, nusimanymo, žinojimo. Kapitalistinėse šalyse, kur visa kas paremta asmenine *savanaudiška reklama*, komerciniai garsinimai tolydžio tau būgnija, kupletus dainuoja, gražbylystės fejerverkus laido . . . Ir jie sumedžioja lengvatikių būrius ir varo biznį. Įkalbinėjimai tau visokie rafinuoti, iškošti, išdailinti, nušlifuoti valgiai, skanėstai, dirbtiniai, sintetiškai nudažyti, nuspalvinti, iškvepinti, pagardinti. Ir negyvi. Tiek negyvi, kad jie net nepelėja. Bakterijos, pelėsiai, musai, vabaliukai, kirmėliukai nei atrtyn. Bet lengvatikiai duodasi apgaunami. Įsivaizduoja dabar tai jau būsią sveiki ir linksmi . . .

J. J. Kaškiaučius, M. D.

Amerikiečio susitikimai ir pasikalbėjimai su Leninu

Įžymusis amerikietis dailininkas ir veikėjas Robert Minor dabar jau miręs. Bet gyvas ir dar jaunas būdamas 1917-1921 *metų laikotarpyje jis daug kartų matėsi ir kalbėjosi su didžiosios revoliucijos vadu Leninu. Apie tai jis kadaise rašė:*

Nebepamenu, kokioje auditorijoje aš pirmą kartą sutikau Vladimirą Iljičių. Gal būt, tai įvyko "Metropolio" viešbučio salėje, kur vykdavo Visos Rusijos Centro vykdomojo komiteto posėdžiai. Šiaip ar taip, ten buvo VRCVK pirmininkas Sverdlovas, vienas iš pirmųjų Rusijos bolševikų vadų, su kuriuo aš susipažinau.

Pamenu, kad stovėjau nuošalyje ir žiūrėjau į tribūną apstojusią grupę — bolševikų revoliucijos vadus! Pamenu, koks džiugus susijaudinimas apėmė mane, kaip norėjau sužinoti kiekvieno iš jų pavardę. Pradžioje aš tegalėjau spręsti apie juos tik iš išvaizdos.

Vienas iš draugų rusų, lankęsis Amerikoje, mano prašomas, parodė Leniną. Leninas — neaukšto ūgio, iš pažiūros labai kuklus — stovėjo kampe; jis buvo apsirėdęs labai paprastai: ant galvos turėjo paprastą darbininkišką kepurę, ir netgi nebuvo apsiavęs aukštų blizgančių batų, kokius tuomet avėjo daugelis. Žodžiu, Leninas niekaip nesiderino su manuoju didžiojo žmogaus įsivaizdavimu. Aš įdėmiai įsižiūrėjau į jį: ar tik neapsirikau . . .

Tačiau ne, tai buvo Leninas, kurį aš mačiau nuotraukose.

Kelias minutes aš stebėjau vadų grupę, mąstydamas, kad tai stovi pergalingos revoliucijos vadai, gigantai, vadovavę didžiausiems žmonijos istorijos įvykiams! Mano žvilgsniai nuolatos sugrįždavo prie žmogaus kampe, kuris su kažkuo šnekučiavosi.

Aš atkreipiau dėmesį į jo veido judrumą, į tai, kaip jis keitėsi, kai Leninas kalbėdavo ir kai klausydavo. Pamažėle jis tapo mano dėmesio centru. Visi kiti atsitraukė, išskydo. Nesupratęs nė vieno žodžio iš to, apie ką buvo kalbėta, aš išėjau pilnas įspūdžių tik apie vieną žmogų—Leniną.

-:- -:- -:-

Nežinau, kaip Leninas sugebėjo surasti laiko man tais sunkiaisiais 1918 metų pavasario ir vasaros mėnesiais. Bet aš manau, kad tai nulėmė bet kuriuo rusų revoliucijos momentu pasireiškęs gilus jo domėjimasis revoliuciniu judėjimu "išoriniame pasaulyje," kitų šalių socialistų pozicija. Šį kartą aš išbuvau pas jį (tai buvo, berods, balandžio pabaigoje) apie penkiolika minučių.

Patsai Leninas kalbėjo nedaug. Jis visuomet mokėdavo atrišti liežuvį pašnekovui, — o patsai pasitenkindavo klausydamas.

Jį domino smulkiosios detalės iš to, kaip JAV darbininkų klasė reaguoja į revoliuciją. Jis klausinėjo mane apie profsąjungų požiūrą į bolševikų revoliuciją.

Aš papasakojau jam, kaip ADF įvertino Petrogrado darbininkų ir jūreivių veiksmus, kurie išgelbėjo Tomo Mooney gyvybę, nes privertė įsikišti prezidentą Wilsoną, privertė pakeisti mirties nuosprendį kalinimu.

Pasakodamas tai, aš profsąjungų, dalyvavusių organizacijoje Mūniui ginti, vardu perdaviau Leninui, kaip bolševikų partijos galvai, oficialią padėką už puikų internacionalinio solidarumo aktą. Leninas nepratarė nė žodžio — tik jo akys sublizgėjo.

Mudu kalbėjomės apie revoliucijos perspektyvas Europoje. Leninas paminėjo patikimos informacijos trūkumą ir informacijos gavimo iš užsienio techniškus metodus. Prisipažįstu, buvau apstulbintas, kai išgirdau įžymiausią pasaulinės revolucijos vadą kalbantį apie smulkiausias detales: apie popierių, kartoną, rašalą ir panašias "smulkmenas" bei techniškus klausimus.

Leninas pateikė man daugybę klausimų.

Mūsų pirmajame susitikime Leninas prakalbino mane rusiškai. Aš tegalėjau jam atsakyti, kad nekalbu rusiškai, bet moku prancūzų kalbą. Leninas iš pradžių pasakė, kad jis nepakankamai moka anglų kalbą, ir mes kiek laiko kalbėjomės prancūziškai, paskui Leninas prabilo vokiškai, o vėliau, mano nuostabai, tesė bepriekaištinga anglų kalba, nedarydamas nė vienos klaidos ir tik retkarčiais stabteldamas prisiminti žodį (visi vėlyvesnieji mūsų pokalbiai vyko angliškai, ir aš nepamenu, kad Leninas būtų padaręs nors vieną gramatikos klaidą).

-:- -:- -:-

Leninas tarytum neteikė jokios reikšmės savo padėčiai, ir tas bruožas dar labiau stebino mane, kai vis arčiau pažinau jam skirtą didžiausio žmonijos vado tuo didžiausiu istorijos momentu vaidmenį.

Kartą, ruošdamasis išeiti ir vilkdamasis paltą, aš netyčia stumtelėjau alkūne didelę, besisukančią lentyną knygoms — keli sunkūs tomai plumptelėjo ant grindų. Leninas tuoj pat priklaupė ant kelio ir, tęsdamas pokalbį, ėmė rinkti knygas.

Tų pačių metų vasaros pabaigoje vienas įvykis parodė man Lenino-bolševiko tvirtumą.

Maskvoje pasirodė žmogus, buvęs Čikagos siuvėjas, M. Č., kurį vos pažinojau Čikagoje, tačiau jis tvirtino pažįstąs mane iš kovos dėl Tomo Mūnio išgelbėjimo. Tas žmogus pareiškė man, kad jis anarchistas ir vadovauja "partizanų" daliniui fronte prieš Kaledino kontrrevoliucinę armiją.

Jo pasitraukimas iš fronto tokiu metu pasirodė nesuprantamas. Staiga jis dingo. Po kelių dienų pas mane raudodama atėjo jo žmona ir, parodžiusi mažos dukrelės, kurią buvau matęs Čikagoje, nuotrauką, papasakojo, kad jos vyras suimtas, teistas už dezertyravimą bei vagystę ir karo tribunolo pasmerktas sušaudyti. Ji įtikinėjo mane, kad jos vyras nekaltas, kad jis tapo pernelyg skubaus bylos nagrinėjimo auka ir, gal būt, net "piktų kėslų turinčių elementų suokalbio auka." Ji maldavo mane prašyti Leniną duoti parėdymą persvarstyti Č. bylą.

Aš skubiai parašiau raštelį, kuriame išdėsčiau tai, ką ji man papasakojo. Su tuo rašteliu aš nuskubėjau pas Leniną.

Vienas iš jo sekretorių paėmė iš manęs raštelį ir išėjo. Netrukus jis grįžo ir pasakė, kad draugas Leninas dabar Politbiuro posėdyje, išeiti pas mane negali, bet įdėmiai perskaitė raštelį ir nedelsdamas įvykdys mano prašymą.

Vėlai naktį pasiuntinys pabeldė į mano duris ir įteikė Lenino atsakymą: jo ranka parašytą raštelį. Tuomet aš vos vos slebizavau rusiškai, bet jo turinys visam laikui įstrigo į mano atmintį:

Draugе Mainorai! Aš pavedžiau, kaip buvau žadėjęs, ištirti Č. bylą. Paaiškėjo tokie faktai: Č. dezertyravo iš savo posto fronte karo veiksmų metu. Jis pagrobė pinigus, skirtus algoms mokėti jo pulkui. Tokio žmogaus aš negaliu užtarti. Jį reikia sušaudyti.

Leninas

Aš cituoju šį tekstą atmintinai. Aš šventai saugojau šį raštelį prie savęs iki 1918 metų lapkričio vidurio, kai man teko eiti per tarybinį-vokiečių frontą ir reikėjo pašalinti visus bolševikiškos kilmės dokumentus.

Po incidento su nuteistuoju dezertyru aš dar kelis kartus lankiausi pas draugą Leniną įvairiais reikalais, bet apie tai niekad nebuvo prisiminta.

Mano nuomone, įstabiausias Lenino bruožas buvo jo įprotis vengti kalbų apie save.

Po Kominterno III kongreso aš atėjau pas Leniną. Buvau smarkiai peršalęs. Leninas ir pats buvo nesveikas, bet užjausdamas klausinėjo apie mano būklę.

Netrukus po to jis sunkiai susirgo, ir aš kelias savaites nemačiau jo. Apie jo būklę aš sužinodavau iš draugų ir iš laikraščių. Kai jis sugrįžo prie darbo, aš atėjau, jis paklausė:

—Ar jau pasveikote po peršalimo?

Išėjęs aš su kartėliu prisiminiau, kad mes kalbėjome ne apie jo sveikatą, bet tiktai apie mano.

-:- -:- -:-

1921 metų rudenį man teko pasiųsti Leninui skubų laišką svarbiu reikalu, apie kurį man reikėjo su juo pakalbėti. Nunešti laišką į Kremlių aš pavedžiau dešimties - dvylikos metų vaikėzui, fronte žuvusio raudonarmiečio sūnui. Aš paaiškinau berniukui, kad laiškas adresuotas draugui Leninui, kad jis turi paskubėti kuo greičiau atiduoti laišką, gauti atsakymą ir tuoj pats sugrįžti.

Vaikėzas, kuriam visa tai padarė pritraukiantį įspūdį, nuskrido į Kremlių lyg strėlė. Aš laukiu ir laukiu, slenka valanda po valandos, o mano pasiuntinio kaip nėr, taip nėr. Pagaliau, kai jau sutemo, berniukas parėjo užrietęs nosį, labai iškilmingu veidu. Aš užsipuoliau jį:

—Kur buvai dingęs?

—O,—tarė berniukas.—*Aš kalbėjau su draugu Leninu.*

Vėliau Kremliuje man papasakojo, kad taip ir buvo iš tikrųjų. Berniukas nenorėjo atiduoti laiško niekam, išskyrus Leniną: jis laukė iki posėdžio pabaigos, po to draugas Leninas sulaikė jį ir išklausinėjo, kaip rūpinamasi žuvusių raudonarmiečių vaikais.

-:- -:- -:-

Mane visuomet stebindavo aplinkybė, jog kada man beprireiktų pamatyti draugą Leniną (aš pas jį buvau dešimt-dvylika, o gal ir daugiau kartų), tai visuomet būdavo įmanoma (išskyrus vieną atveji, kurį aš minėjau: Leninas buvo Politbiuro posėdyje). Leninas ypatingai domėjosi ry-

(Tąsa 4-tam pusl.)

POVILAS ŠTARAS (8)

DRĄSIOS ŠIRDYS

(Vaizdai iš partizanų kovų Lietuvoje)

(Tąsa)

Jaunieji draugai! Stokite į kovą prieš visas vokiečių totalinės mobilizacijos priemones. Padėkite partizaninio judėjimo stiprinimui ir plėtimui. Organizuokite partizanų būrius."

Viename komjaunimo miesto komiteto posėdyje buvo nutarta leisti savo laikraštį, nes išaugęs pogrindis reikalavo galinčio visus rūpimus klausimus nušviesti periodinio leidinio. Pogrindinis partijos miesto komitetas šiam komjaunuolių sumanymui pritarė.

— Tik gerai apgalvokit visas detales. Laikraštis — ne lapelis,— buvo pasakyta komjaunuoliams.

— Susitvarkysim,— atsakė už visus Vladas Petrauskas.

Šapirografas buvo įrengtas Ukmergės gatvėje, pas Vladą Petrauską. Pavyko išspręsti ir popieriaus klausimą.

Komjaunuoliai surinko korespondencijas, pradėjo spausdinti. Štai pirmasis pogrindinio laikraščio numeris ir baigtas! Kai draugai atsitiesė nuo šapirografo, jų veidai spindėjo džiaugsmu. Virš juodų antraštės "Komjaunuolis" raidžių — šūkis: "Mirtis vokiškiesiems okupantams!", o pabaigoje nurodyta: "Leidžia Lietuvos LKJS Kauno miesto ir apskrities komitetas." Laikraštėlis buvo keturių puslapių. Jame mirgėjo Tarybinio informacijų biuro pranešimų santraukos, karšti atsišaukimų žodžiai, raginusieji žmones sabotuoti, neiti į darbą.

Kiekvieno numerio pabaigoje buvo užrašas: "Perskaityk ir perduok kitam".

Pogrindinės spaudos multiplikavimo darbe aktyviai dalyvavo Antanas Kersnauskas, Vilijampolės betono įmonės buhalteris Juozas Bacevičius ir kiti.

Antanas Kersnauskas turėjo puikią padėjėją — trylikametę dukterį Sofiją. Tėvas buvo komunistas, o pionierė dukra norėjo sekti jo pėdomis. Ji atlikdavo už tėvą labai daug žygių: eidavo į sutartą vietą paimti popieriaus atsišaukimams spausdinti, paskui nešdavo jį vieno fabriko senukui sargui, paimdavo iš jo jau atspausdintus atsišaukimus, gabendavo juos į tėvo nurodytus namus. Vis dėlto ir trylikmetė mergaitė su kraitele, dažnai einanti tomis pačiomis gatvėmis, sukėlė įtarimą: kartą gestapininkai sulaikė ją ir iškratė. Laimei, tą sykį jos kraitelėje tebuvo duonos kepalėlis. Nuo tada Zosė pasidarė atsargesnė ir ėmė vaikščioti kitais keliais.

O, ji buvo atsargi, tėvelis ne be pagrindo ja didžiavosi! Štai kartą pasibeldė į jų buto duris nepažįstamas žmogus ir paprašė Zosę atsišaukimų. Žinoma, jokių atsišaukimų jis negavo. Zosė atšovė nieko apie tai nežinanti; jis, girdi, ne čia pakliuvęs,— ir ji užtrenkė duris nepažįstamajam prieš nosį. Vėliau jis atėjo su tėveliu; pasirodo, tai buvo jo draugas. Žinoma, jis visai nepyko ant Zosės už tokį "malonų" priėmimą, atvirkščiai, ją dar pagyrė.

Komjaunuoliai dažnai lankydavosi aplinkiniuose kaimuose ir išplatindavo savo laikraštį, atsišaukimus. Mūsų spauda ir žodžiai žymiai labiau veikė žmones negu vokiečių paskirtų seniūnų agitacija. Okupantų pakalikai, matydami, kad jaunimas neina į mobilizacijos punktus, valstiečiai neveža duoklių, niršo, griežė dantimis. Ir ne tik griežė— dažnai ir kandžiojo.

Vokiečiai neatėmė iš Kauno gyventojų radijo aparatų, manydami, kad transliacijas iš Maskvos jie "paima" pakankamai patikimai. Todėl komjaunuoliai nutarė įrengti mieste radijo stotį, kad galėtų teikti kauniečiams teisingas informacijas apie padėtį fronte, apie vokiečių darbus užfrontėje ne tik raštu, bet ir gyvu žodžiu.

Aleksonis, kuris buvo geras radistas, Čeponio ir Korbuto padedamas, susirado seną trumpųjų bangų raciją, kurią buvo paslėpęs pačioje karo pradžioje, "pabūrė" truputį su ja, paremontavo, gavo trūkstamas dalis, o paskui įkurdino Topolių gatvėje Nr. 19, M. Jakienės name. Pogrindininkai savo programą perduodavo ta pačia banga, kuria veikė Kauno radijo stotis. Ir štai, kai prasidėdavo hitlerininkų transliacijos lietuvių kalba, nustebę kauniečiai išgirsdavo: "Mirtis vokiškiems okupantams!" Pogrindinė radijo stotis perduodavo Tarybinio informacijų biuro pranešimus, žinias apie tai, ką vokiečiai daro mieste ir ką mano daryti. Programą paįvairindavo feljetonai, kuriuose tyčiotasi iš hitlerininkų — negi apie rimtus dalykus visada tik rimtai šnekėsi. Kai vyko mūšiai prie Stalingrado, vokiečiai ragino visus rinkti metalą ir skudurus. Šiuos raginimus sekmadieniais po pamokslų skaitydavo kunigai. Štai komjaunuoliai, vesdami kampaniją už tai, kad niekas metalo nerinktų, ir papasakojo radijo klausytojams tokią istoriją.

Kartą tarybiniams lėktuvoms bombarduojant Vilnių, į kurijos namus pataikė bomba, užmušė vieną kunigą ir sužeidė vykupą Reinį. Žmonės ir juokiąsi, kad kunigai gavę, ko norėję: prašė metalo, na tai atvežė jo Raudonoji Armija. Jei dar prašysią, esą, ir dar gausią.

Taigi, pogrindininkų transliacijų programa būdavo įdomi. Žmonės vadino jas "Tiesos balsu."

Kad fašistai nesurastų stoties, komjaunuoliai perkėlė ją į Kauno priemiestį Muravą. Ten žeminėse slapstėsi tarybiniai karo belaisviai, laukdami, kada bus pasiųsti į partizanų dalinį. Hitlerininkai, šniukštinėdami Muravoje, sugavo kelis karo belaisvius, bet radijo stoties nesurado, — komjaunuoliai suspėjo ją pervežti į kitą miesto galą.

Tuoj pat už Kauno geležinkelio stoties kyla į viršų kalnelis; ten, Lentvario gatvėje, stovi keli nameliai. Iš ten puikiai matyti visas Kauno geležinkelio mazgas.

—Hitlerininkai niekada nepagalvos, kad mes tokie akiplėšos, — pasakė Aleksoniui Vitoldas Urbanavičius. — Imkime ir įkurdinkime čia siųstuvą! Pranešinėsime tarybinei aviacijai, kas darosi stotyje, kokie čia ešelonai. Mūsų lakūnams tos žinios labai pravers.

Ir štai apsigyveno radistai mažame namelyje viršum geležinkelio mazgo. Tarybiniai bombonešiai ne kartą pasinaudojo vertingomis žiniomis, kurias teikė komjaunuoliai. Nuo sprogimų drebėdavo ir tas namas, kuriame buvo pogrindininkai su siųstuvu, o šie nesitverdavo džiaugsmu.

Pergyveno jie tame namelyje ir labai neramių valandų . . . Vienos eilinės savo transliacijos metu jie pamatė pro langą apačioje, pakalnėje, sustojusį karinį ešeloną. Iš vagonų pasipila kareiviai ir bėgte leidžiasi tiesiog į jų namelį. Abiem šmėkšteli mintis, kad tai paskutinė jų transliacija. Drg. Urbanavičius nutveria automatą ir pasiruošia deramai sutikti priešą, o Aleksonis praneša apie atvykusį ešeloną: "Iš visų pusių mus supa vokiečiai..." Tuo tarpu šie pastarieji lipte aplipo šulinį priešais namuką, — pasirodo, jų būta ištroškusių ir šį kartą bėgta tiktai vandens ieškoti . . .

UŽDAVINIO VYKDYTI

Alfonsas Čeponis, ką tik atvykęs į partizanų būrį iš Tarybinės Armijos lietuviškojo junginio, LLKJS Kauno miesto ir apskrities komiteto pasitarime papasakojo, kaip kovoja Tėvynės karo frontuose.

—Kaip ir audringais pilietinio karo metais, į frontą išėjo ne tik paskirti komjaunuoliai, bet ištisos organizacijos. Tik per tris pirmąsias Tėvynės karo dienas 50 tūkstančių Maskvos jaunuolių įteikė pareiškimus, kad jie savanoriais vyksta į frontą ginti tėvynės nuo hitlerinių okupantų. Keturi penktadaliai Leningrado komjaunuolių taip pat išėjo į frontą. Nuo 1941 m, rugpiūčio mėn. miestas buvo nuolat artilerijos ir iš oro bombarduojamas. Čia reikėjo didžiausio atkaklumo ir pasiaukojimo, reikėjo nepasiduoti nusiminimui ir baimei. Ir miesto-didvyrio komjaunuoliai pasirodė verti savo tėvų—Leningrado bolševikų.

1941 metų rudenį, hitlerininkų gaujoms besiveržiant į šalies širdį—į Maskvą, prie ginklo buvo pašaukti sostinės komjaunuoliai. Iš fabrikų, aukštųjų mokyklų, įstaigų komjaunuoliai ištisomis organizacijomis ėjo į darbo batalionus, buvo apmokomi kariško mokslo, statė neprieinamus priešui įtvirtinimus ir, jungę į Tarybinės Armijos gretas, triuškino rinktines hitlerininkų divizijas.

(Bus daugiau)

Kolūkiui stiprinti planai

Nulėkdino mane svajų sparnai šilkiniai,—
Apkloti vakaro tamsa laukai gimtiniai . . .
Kolūkio sambūris—pilnut pilna svetainė,—
It sapno slėpinys tylus vidun įeina.

Kolūkiui stiprinti planus nubraižo uoliai
Kudirkos sakalai, pirmūnai ir spartuoliai.
—Drąsių planų eilė darbingų rankų laukia,
Pagerint kuo greičiau kalnų ir liūnų lauką.

Šaltažemiai, kalnai, liūnynės, jaura, moliai,
Pakriaušės su versmėm žavėjo mus lig šiolei . . .
Tikra Šveicarija! gražna vilioja akį!
Žavinga čia gamta—tie burtai jos patrakę . . .

Deja, tokie laukai—kokia iš jų paguoda?
Juos turim pertvarkyt: šykščiai duonelės duoda.
Valdžia jau atsiuntė mum technikų, ekspertų,
Drenažų, žemsemių—čia semtų, ten vėl bertų . . .

Lygioji, slunkiškės, tie Aklažerio liūnai . . .
Melioracijos nusausins juos galiūnai—
Plieniniai eržilai nusausins ir kemsynes,
Asiūklių pabalius, klampius raistus versmynes...

Nukandžios skiauteres kalnagūbrių, pakriaušių,
Pakriūtų, kaubarių, kur skardžiai pasišiaušę—
Nukandžios žemsėmė—plieninė didžiažandė—
Ji tokius guburius kitur seniai nukado.

Nevargins mūs daugiau egzotika laukinė,
Kvapiais javais banguos laukų gyva krūtinė . . .
Didingas išvaizdis! Drąsos, vieningo darbo!
Lai mūs visų širdis numato didžią svarbą!—

Tai įvadas sklandus Bagdono pirmininko,—
Pratrūkusia audra delnai pliaukšėt įniko . . .
Nurimo. Rankos kilst—tai svarstymai, debatai:
Pabiro pastabos, kas ką neaiškiai mato . . .

Jonas Kaškaitis

1958. X. 27

Pasikalbėjimas su Leninu

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

šiais su žmonėmis, atvykusiais iš UŽSIENIO, net jei jie ir nevaidino jokio svarbesnio vaidmens. Draugas Leninas taip organizuodavo savo laiką, kad kuo geriausiai jį išnaudotų.

Kartą aš netgi išsišokau: apstulbintas to, kad Leninas surado laiko priimti mane ir per kelias minutes išspręsti klausimą, kurio aš negalėjau sutvarkyti pas kitus per daugelį dienų, aš sušukau:

—Drauge Leninai, jūs turite daugiau laiko negu bet kas kitas Maskvoje!

Aišku, aš negalvoju to tiesiogine prasme. Tačiau Leninas nesuvokdamas pažvelgė į mane.

—Ne, drauge Mainorai,— tarė jis, — aš turiu *ne daugiau* laiko už kitus.

Ir aš įskaičiau jo veide, kokią gigantišką naštą nešė šis proletariato vadas; naštą, kuri, be abejo, prisidėjo prie to, kad didžiausio pasaulyje žmogaus gyvenimas nutrūko penkiasdešimt ketvirtaisiais metais.

-:- -:- -:-

Paskutinį kartą aš mačiau draugą Leniną 1921 metų pabaigoje. Aš privalėjau grįžti į Ameriką ir paprašiau jo leidimo pristatyti draugą, kuris pakeis mane Komunistinio Internaconalo Vykdomajame Komitete. Draugas Leninas giliai domėjosi visais atvažiuojančiais iš JAV. Jį itin domino senųjų amerikiečių darbininkų pasukimo revoliucijos keliu simptomai tuo metu, kai JAV Kompartija rėmėsi daugiausia darbininkų klasės revoliuciniais imigrantiškais sluoksniais. Pirmasis klausimas, kurio Leninas kreipėsi į mano atvestą draugą, buvo toks:

—Jūs — amerikietis?

—Taip.

Amerikoniškas amerikietis? — pakartotinai paklausė Leninas.

—Taip,—atsakė šis.

—Kur jūs gimėte? Amerikoje?

—Taip.

—O jūsų tėvas?

Išgirdęs, kad ano draugo tėvas buvo emigravusio į Ameriką europiečio farmerio sūnus, draugas Leninas nutęsė:

—A-a... — Paskui su pašaipia šypsenėle tarė:—Ot štai Mainoras *amerikoniškas amerikietis*. Drauge Mainorai, jūsų tėvas gimė Amerikoje, taip pat ir jūsų motina? Tiesa? — ir tęsė: —O jūsų seneliai? iš abiejų pusių?

—Gimė Amerikoje.

—Gerai. Pasakykite, kiek kartų jūsų artimųjų gimė Amerikoje?

Aš atsakiau, kad mano protėviai gyveno Amerikoje ilgokai prieš revoliucinį karą su Anglija. Draugas Leninas tuoj pat paklausė:

—O *ką jie veikė* Amerikos revoliucijos metu?

Aš atsakiau, jog, kiek man žinoma, visi dalyvavo revoliucijoje.

—Aha!—tarė jis. — Kada nors procese šitai jums pravers!

Mes ilgai svarstėme frakcijų kovos JAV Komunistų partijoje klausimą, tarp kitko, draugas Leninas daugiausia klausinėjo. Aš nepamenu, tuomet ar kitą kartą jis paklausė mane apie tos kovos pobūdį, ir aš labai nevykusiai atsakiau, kad tai kova tarp revoliucijos "svajotojų" ir "realistų." Išgirdęs žodį "realistai" Lenino veidas paniuro.

—Tikiuosi, kad jūs turite galvoje realistus geriausia žodžio prasme, — pasakė draugas Leninas.

---

120 METŲ GINČIJOSI UŽ 30 AKRŲ PLOTĄ

Briuselis. — Tarptautinis teismas Hagoje nusprendė 10 balsų prieš 4, kad Bearle—Hertog, 30 akrų plotelis, turi būti Belgijos teritorija. Belgija ir Hollandija pasidalino į dvi valstybes 1839 metais ir nuo to laiko ginčijosi dėl 30 akrų ploto.

Sprendimas padarytas Belgijos naudai, bet kiek bus naudos, tai kitas dalykas, nes Bearle—Hertog yra iš visų pusių apsuptas Hollandijos plotų.

IŠ LIETUVOS

Pirmą kartą respublikos scenoje

Lietuvos Valstybinis akademinis operos ir baleto teatras ruošia naują pastatymą—Džiuzepe Verdi operą "Don Karlos." .

"Don Karlos"—parašyta Fridricho Šilerio to paties pavadinimo dramatinės poemos motyvais. Muzikiniodramatinio įtikinamumo jėga, harmonijos grakštumu, orkestro turtingumu opera prilygsta Verdi šedevrams "Otelo" ir "Aidai."

Operoje su didele menine jėga Verdi perteikia ispanų inkvizicijos epochos dvasią, beribę bažnyčios valdžią, prieš kurią lenkiasi net Ispanijos karalius. Opera "Don Karlos" lietuviškoje scenoje statoma pirmą kartą. Dėl savo drąsios, progresyvios minties buržuazijos valdymo metais ji negalėjo būti pastatyta.

Vienos repeticijos metu mūsų korespondentas kalbėjosi su teatro režisieriumi, nusipelniusiu meno veikėju J. Gryba usku apie naujai statomą operą.

—Šios operos pastatymas, — pasakoja drg. Grybauskas, — gana sudėtingas. Dramatinė įtampa, ryškūs konfliktai, aštrus psichologinis rezginys reikalauja iš kolektyvo labai daug pastangų. Mūsų siekimas kiek galint tobulesn ė mis operinio meno priemonėmis perteikti šviesią Don Karloso ir Elizabetės meilę, Pozos taurumą, karaliaus Pilypo II tragediją. Mūsų tikslas, — pasakoja toliau drg. Grybauskas, — atskleisti tą didingą kovą už žmogų, prieš jo paženeminimą, parodyti bažnyčios sauvalę, užgniaužiančią bet kokį laisvos minties pasireiškimą. Vienintelis protestas, vainikuojantis žmogaus išsilaisvinimą tuo metu, buvo mirtis, tačiau ir joje skamba žmogaus pergalė.

Vaidmenis naujoje operoje atlieka: Pilypo II — LTSR nusipelnę artistai R. Siparis ir H. Zabulėnas, solistas A. Kučingis; Elizabetės — T. Slankauskaitė. I. Žukaitė; Pošos — LTSR nusipelnęs artistas K. Šilgalis, J. Urvelis; inkvizitoriaus — nusipelnęs artistas A. Lietuvninkas, L. Muraško; Don Karloso — nusipelnęs artistas K. Gutauskas. V. Adomavičius; Eboli — nusipelniusi artistė M. Aleškevičiūtė ir I. Jasiūnaitė.

Operą stato nusipelnęs meno veikėjas J. Grybauskas, dirigentas — nusipelnęs artistas R. Geniušas, dailininkas — L. Truikys.

Operos premjerą vilniečiai pamatys rugsėjo mėnesį, rudens sezoną atidarant.

T. Žalinis

Užuojauta Senam Vincui

DIDŽIAI GERBIAMAS, MIELAS DRAUGAS JAKŠTY,

Ką tik iš "Laisvės" tesužinojome apie didelę nelaimę, kuri ištiko Jus, — apie Jūsų žmonos mirtį. Prašome priimti kuo nuoširdžiausią visų leidyklos darbuotojų užuojautą. Patikėkite, kad Jūsų nelaimę skaudžiai užjaučia visi tie, kurie Jus pažįsta — asmeniškai arba per Jūsų raštus. O juk dabar Jūs turite daug tūkstančių naujų pažįstamų Tarybų Lietuvoje, kurie su susidomėjimu perskaitė Jūsų knygą, išleistą Tėvynėje.

Draugiškai spaudžiame ranką.

Jūsų **J. Tornau,**
vyr. redaktorius

Vilnius
1959-VI-9

Brockton--Montello, Mass.

Dviejų Dienų

PIKNIKAS

Rengia Mass. Lietuvių Organizacijos

LIEPOS 4 ir 5 JULY

Šeštadienį, liepos 4-tą, pradžia 11 A. M.
muzika nuo 4 iki 8 P. M.

Sekmadienį, liepos 5-tą, pradžia 1 P. M.
muzika nuo 3 P. M.

Liet. Taut. Namo Parke

Winter St. ir Keswick Road, Montello

Sporto ir Dainų Programa:

Grupės Iš Brooklyn, N. Y.

Aido Choro Moterų Kvartetas

Sopranai: Nelie Ventienė ir Nastė Buknienė
Altai: Ona Čepulienė ir Kostė Rušinskienė

Mišrių balsų sekstetas, prie kvarteto prisidedant
Tadui Kaškiaučiui ir Jonui Grybui
Dirigentė Mildred Stensler

Art Mason's Orkestra

Namų gaminimo geriausi valgiai
Šalti ir šilti įvairūs gėrimai

Žinios iš Lietuvos

SCENOJE — MOKYTOJAI

PANEVĖŽYS. — Miesto mokytojų meno saviveiklos apžiūra jau praėjo. Ištuštėjo III vidurinės mokyklos užkulisiai ir scena. Išsiskirstė saviveiklininkai ir apžiūros komisijos nariai. Vienok ausyse dar tebeskamba gražių dainų aidai, akyse tebemirga šaunių šokėjų tautinės juostos. Maloniai krūtinę šildo tas jausmas, kad mūsų mokytojai, dirbdami nelengvą pedagoginį darbą, nepamiršta scenos, kad jų meno saviveikla darosi vis masiškesnė, įvairesnė, turiningesnė.

V vidurinės mokyklos mokytojai į apžiūrą atėjo su masiškiausia saviveikla. O ir programos turtingumu, žanrų įvairumu jie toli pralenkė kitas mokyklas. Mokytojams Antonovai, Petraičiui ir Juškiui gerai pavyko inscenizuoti Boriso Laskino "Satyrinę sceną," stipriai pajuokiančią tėvus, nesugebančius auklėti vaikų. O tai labai gera, šiandien aktuali tema! Šis sceninis vaizdelis patraukė visų dėmesį dar ir todėl, kad jokia kita mokykla su draminiais dalykais apžiūroje nepasirodė. Miesto mokytojų saviveiklai reikėtų pasirūpinti dramos rateliais. Gražiai apžiūroje pasirodė liaudies šokių ratelis (vad. Prišmantienė), duetas (Juškys ir Trainys), instrumentinis ansamblis (vad. Zikaras), gerą lietuviškų dainų repertuarą paruošęs mokytojų ir mokinių tėvų mišrus choras (vad. Gokaitė). Kas kas su priekaištais ir pavydu žiūrėjo į V vidurinės mokyklos saviveiklininkų armiją. Esą, kokia čia mokytojų saviveikla, jeigu joje tiek daug mokinių tėvų dalyvauja. Tai labai neteisingi priekaištai. Jau neskaitant tėvų, V. vidurinėje mokykloje saviveikloje dalyvauja 24 mokytojai, kai tuo tarpu, pavyzdžiui, II vidurinėje, kur mokytojų dirba daug daugiau negu V vidurinėje, tik 15.

V vidurinės mokyklos vadovai ir mokytojai čia parodė labai gražią ir sveikintiną iniciatyvą, kurią turėtų paremti visos mokyklos!

Smarkiai saviveiklos reikalai gerėja I vidurinėje mokykloje. Gerą įspūdį paliko mokytojų vokalinis ansamblis (vad. Šiška). kaimo kapela (vad. Martikonis). Reikia tik šiuos kolektyvus dar labiau plėsti, stiprinti. Nemažą programą apžiūrai paruošė II vidurinės mokyklos saviveiklininkai. Kvartetas (vad. Karpis), liaudies šokių ratelis (vad. Kvaraciejūtė, savoji kūryba. (Dičius, Danilevičienė, Lakiūnas), solistė Gaigalienė gerai nuteikė žiūrovus. Tačiau pasibaigus jų pasirodymui, vieno II vidurinės mokyklos mokytojo paklausiau:

—O kur jūsų choras?

—Et, iš kur mes jį paimsim, vyrų neturim . . .

Gal būt, tai buvo nuoširdūs žodžiai, bet po V vidurinės mokyklos mišraus choro pasirodymo, jais visai nesinorėjo tikėti.

Apžiūroje įspūdingai nuskambėjo III vidurinės mokyklos moterų ansamblio (vad. Slėnys) atliktos dainos. Reikia tikėtis, kad ateityje ši mokykla taip pat turės gerą mokytojų bei tėvų mišrų chorą. Tokius chorus gali organizuoti kiekviena mokykla. Žinoma, nereikia pamiršti įvairių instrumentinių ansamblių, kurių šiandien mokytojų saveiveikloje gana mažai.

Gražu scenoje buvo matyti II septynmetės mokyklos mokytojus, grojant lūpinėmis armonikėlėmis. Instrumentinis šio smokyklos ansamblis (vad. Steponavičius), galima sakyti, yra džiugi naujovė mūsų miesto meninėje saviveikloje.

A. Šimkūnas

Jono Šimkaus knyga rusų kalba

Maskvoje neseniai išėjo Jono Šimkaus apsakymų rinkinys "Apsakymai." Jame rusų skaitytojas susipažins su eile plačiai žinomų rašytojo kūrinių — "Mano Janis," "Draugai," "Ketvertas prie upės kranto," "Mūsų tėvukas" ir kt. Kūrinius į rusų kalbą vertė O. Juodelienė, I. Kaplanas, E. Malcas ir Z. Šišova.

Knygą išleido 15,000 egzempliorių tiražu Maskvos grožinės literatūros leidykla "Sovietskij pisatel."

KELEIVIŲ PATOGUMUI

Šiauliai — Miesto autoūkis atidarė naują autobusų susisiekimo liniją maršrūtu Šiauliai — Kelmė — Šiluva — Kelmė — Kražiai — Šiauliai. Kiekvieną dieną šiuo ruožu kursuoja po du autobusus. Gegužės mėnesio pradžioje pradėjo veikti sezoninė linija Šiauliai — Palanga per Telšius. Nuo gegužės mėnesio vidurio autobusai pradėjo kursuoti į Pakruojų per Radviliškį, į Uteną, Kėdainius, Šilalę, žiediniu maršrūtu Šiauliai — Tytuvėnai — Radviliškis —Šiauliai bei kitais maršrūtais. Pirmaisiais septynmečio metais autoūkis aptarnaus keleivius daugiau kaip 40-yje linijų, jungiančių dešimtis mūsų respublikos rajonų centrų ir brolišku respublikų miestų.

Autoūkio autobusų parkas kasmet papildomas naujomis mašinomis. Šiemet gauti trys naujausios konstrukcijos autobusai. Per metus jų skaičius padidės iki 20.

Keleivių patogumui autoūkis šiemet pastatė ir atidarė naują autobusų stotį Užventyje. Stoties pastate yra erdvi laukiamoji salė, bilietų kasos, bagažo saugojimo kamera. Tokios stotys neužligo pradės dirbti Kryžkalnyje, Kelmėje, Šiauliuose. Autobusų laukiantiems keleiviams laikini autopaviljonai perduodami naudojimui Meškuičiuose, Linkuvoje, Pakruojuje, Varniuose.

IR ŽEMAITIJOS EŽERUS PAMĖGO GULBĖS

Seniau, kai pavasariais grįždavo gulbės, Biržulio ir Lukšto ežeruose jų pulkai sustodavo poilsiui, bet žmogaus iš tolo bijodavo. Niekas tada netikėjo, kad gulbės kada Lietuvoje įsikurs. Atrodė, kad šie išdidūs ir atsargūs paukščiai gyvena užburtuose raistuose, kur žmogaus koja įžengti negali.

Prieš kelis dešimtmečius pirmosios gulbės mūsų respublikoje įsikūrė Žuvinto ežere.

1930—32 metais, dalinai nusausinus Biržulio ežerą, gulbės pradėjo juo domėtis, o vėliau ir įsikūrė.

Šiais metais Biržulyje buvo sustojusios 5 poros gulbių, bet tarp jų kilo peštynės: senasis gulbinas keturias poras privertė ežerą palikti. Tada dvi poros persikėlė į netoli Biržulio draustinio ribose esantį Stervo ežerą ir čia susisuko lizdus. Kitos dvi poros apsigyveno Plutinuko ežere, kurio plotas vos 10 ha. Čia jos lizdų nesuka, bet negiliame ir žolingame vandenyje susiranda sau gero maisto.

JUBILIEJINĖ DAINŲ ŠVENTĖ

Iškilmingai Šilutėje vyko jubiliejinė — dešimtoji rajono dainų šventė. Į stadioną susirinko apie 15,000 žmonių. Turtingą programą atliko 4,500 meno saviveiklininkų. Be šilutiškių šventėje dalyvavo Sovietsko miesto saviveiklininkai ir svečiai iš Latvijos.

MECHANIZUOTOS DIRBTUVĖS

Priekulė. — Tarybiniame ūkyje steigiamos teritorinės stalių dirbtuvės. Jau baigiama statyti 800 kubinių metrų metinės produkcijos džiovykla, iš kurios vagonėliai išveš sausas lentas. Erdviose stalių dirbtuvėse sušniokštė diskiniai piūklai bei obliavimo staklių velenai. Čia mechanizuotai apdirbamos detalės langams ir durims. Netrukus sutaukšės surinkėjų plaktukai, surenkant iš atskirų detalių gatavus langų ir durų blokus, kurie paskui keliaus į statybas.

Mechanizuotos dirbtuvės palengvins stalių darbus, sumažins dirbinių savikainą ir paspartins septynmečio statybų plano vykdymą Klaipėdos teritorijos tarybiniuose ūkiuose.

J. Rimkus

Įspūdžiai iš LDS pikniko

LDS 3-os Apskrities metinis piknikas įvyko sekmadienį, birželio 21-mą, Kasmočiūtės darže, Great Neck. Diena buvo graži, saulėta. Laisvėje buvo skelbta, kad busas išeis nuo Lituanica Square 12:30 valandą, taigi, aš skubinausi, kad gauti buse vietą. Seniau busas išeidavo visą valandą vėliau, kaip būna paskelbta, bet šį kartą žmonės greit susirinko ir susėdo busan. Kol viskas susitvarkė, reikėjo palaukt tik 15 minutų.

Už pusvalandžio sustojo ties Liberty Auditorija, kur jau laukė būrelis važiuotojų. Čia busas prisipildė pilnai. Kelionė į Great Necw buvo linksma, tik neilga. Nei neapsižiūrėjau, kai busas sustojo ties parkučiu ir reikėjo išlipt.

Keli stalai jau buvo užimti

Įėjus daržan, pamačiau, kad keturi stalai, stovinti po dideliais medžiais pavėsyje, jau užimti. Pirmiausia prie vieno stalo pamačiau gražią šeimynėlę iš Bethlehem, Pa.,— tai buvo Prana Zavio šeima: duktė su vyru ir, rodos, pora vaikų; taipgi dar viena jauna pora. Kiek man žinoma, Pranas Zavis atvažiuodavo į kiekvieną Laisvės pikniką ir visuomet pribūna ne pats vienas.

Prie kito stalo pamačiau mum gerai pažįstamą Juozą Zajankauską. Jisai irgi ne vienas buvo: turėjo gražią "šeimą" jaunesnių ir senesnių žmonių.

Prie vieno stalo mačiau keletą pažįstamų niujersiečių. Ant visų stalų matėsi prikrauta skanių valgių ir; kaip paprastai, uzbonas alaus.

Kiek vėliau atsirado ir muzikantai: Kazlauskas su akordionu, o Kvietkus ir Griškus su smuikomis. Jie daugiausia "drožė" lietuviškas polkutes. Kurių "jaunuolių" kojos dar miklios, tie šoko ant pievelės. Abelnai imant, piknikas buvo gražus ir linksmas; kai kuriame daržo kampe girdėjosi lietuviškos dainuškos.

Buvo ir trūkumų. Pirmiausiai pritrūko "frankforčių", o kiek vėliau ir kitokio maisto jau nebuvo. Alų irgi per anksti išbaigė. Bet su alum "bėdos" nebuvo: kas norėjo gert, ėjo Kasmočiūtės "barrūmin" ir ten gavo kiek norėjo.

Kai kas klausė pikniko gaspadinių, kodėl tiek mažai maisto pagamino, jos paaiškino, kad nesitikėjo tiek daug žmonių. Jos sakė, kad praėjusią vasarą piknike kur kas mažiau žmonių buvo, tai maisto nepritrūko. Reiškia, šis piknikas buvo skaitlingas ir viskas gerai pavyko.

Kasmočiūtė susižeidė kojas

Patėmijau, kad Kasmočiūtė sunkiai vaikščioja: turi už ko nors prisilaikyti. Sužinojau, kad neseniai turėjo nelaimingą įvykį su automobilium. Sakė, abi kojas smarkiai užgavo. Linkiu jai greit pasveikt.

Besišnekučiuojant su pažįstamais nei neapsižiūrėjau, kai vakaras atėjo. Norėjosi pabūt ten dar ilgiau, bet draugai pradėjo ragint sėst busan, mat, buvo nutarta grįžt 8-tą valandą. Sugrįžome laimingai dar prieš 10-tą valandą.

P. Š.

Miami, Fla.

Žinios

Birželio 18 d. ir po jos pas mus siautė labai gausus lietus, stiprus vėjas ir tornadas. Kai kurių namų stogus nuplėšė, mažesnes krautuves apardė, prekes išvartė, bet naujiems, stipriems namams taip ir nepakenkė.

Tornadas daugelį medžių išvartė, kitus aplamdė. Vanduo subėgo į žemesnes vietas ir gatves. Auto mašinos gatvėmis slinko, kaip laiveliai, o kai kurias ir parbloškė ant šono. Gatvės užtvino nešvariu vandeniu.

Vietinė spauda rašė, kad apie šimtas žmonių buvo daugiau ar mažiau sužeistų. Ar ir iš lietuvių kas nukentėjo, tai dar neteko sužinoti.

Tuo pat laiku tornadas siautė ir Kanados pakraštyse, o vienoje vietoje net laivelį apvertė, kur prigėrė 13 žmonių.

Rašant, spauda ir radijas paduoda žinias, kad tornadas nuėjo linkui Dallas miesto, Texas valstijoje. Pas mus prilijo 8 colius vandens, tai, suprantama, kad žemesnėse vietose susidarė jo daug ir laikinai Miami miesto susisiekimą sutrukdė.

Netoli nuo Miami, Hialeah miestelyje, unijos nariai pikietuoja dvi skutyklas ir kirpyklas, kurios nepriklauso prie unijos. Suprantama, ten ir pigiau atlieka "darbą", plaukus kerpa suaugusiems už $1, vaikams — 90 c. Unijos yra nustatyta kaina nž plaukų nukirpimą $1.50, už barznuskutimą $1.

V. J. Stankus

Brockton, Mass.

Paskutinis pakvietimas

Kviečiame dalyvauti Laisvės spaudos piknike Liepos (July) 4 ir 5 dienomis, Lietuvių Tautiško Namo parke, Winter Street ant Keswick Rd., Montello, Mass.

Parkas bus atdaras 11 valandą prieš pietus.

Piknikas prasidės pirmą valandą,

Šokiai — 4 val. po pietų.

Programa — 5 valandą vakare. Dainuos Aido Choro Kvartetas iš Brooklyn, N. Y.

Dalyvaus vienas iš Laisvės redaktorių. Taipgi yra pakviestas svečias iš Lietuvos.

Bus namie gamintų valgių Moterų Stalas.

Dalyvaukite visi iš arti ir toli.

Mass. 7 apskričio ir Spaudos Komitetas

Lawrence, Mass.

Birželio 14 dieną apskričių piknikui pakenkė lietus. Lijo visą dieną, bet žmonių vis tik pusėtinai susirinko. Iš Brocktono atvyko dainininkai ir svečiai busu. Turėjome banketą.

Koncertinė programa buvo gera. Montellos Vyrų Dailės Grupė liaudiškas dainas dainavo gražiai. Rožė Stripinis ir Wm. Juodeikis sudainavo duetų. Grupei vadovavo ir duetams akordijonu pritarė Al. Potsius.

Gaspadinės buvo paruošusios įvairiausių ir naujausių valgių, kurie visiems patiko.

Svečių turėjome iš Worcester, Lowell, Nashua, Haverhill ir iš kai kurių kitų kolonijų.

Ačių gaspadinėms M. Dvarackienei, J. Šleivienei, A. Šupetrienei, R. Čiuladienei, S. Penkauskienei, ir J. Zinkienei. Dėkui už dovanas brocktoniškėms A. Kukienei ir K. Čereškienei, K. Kalvelienei, M. Gutauskienei ir R. Wallant. Širdingas dėkui visiems, kurie dainavo, dirbo ir dalyvavo.

Busas į Laisvės pikniką

Busas į Laisvės pikniką, kuris įvyks liepos 4 d., Brocktone, išeis 11 val. ryto, nuo Lietuvių klubo, 41 Berkeley St. Visi būkite laiku. Kurie dar nepadavėte vardo, matykite J. Kuodį, 7 Walnut St., arba Ig. Čiuladą ir užsiregistruokite. Galite pašaukti ir telefonu 35064 ir pas komisiją užsisakyti. Visi ir visos važiuosime į Laisvės pikniką!

S. Penkauskas

Worcester, Mass.

Draugiška padėka

Šiuomi reiškiu nuoširdžią padėką draugams ir draugėms, kurie, man sergant, lankė mane ligoninėje, o vėliau namie; taipgi dėkoju tiems, kurie prisiuntė man suraminimo atvirutes bei laiškus. Ačiū visiems!

Aš jau baigiu sveikti. Ir šiuomi siunčiu Laisvei $10 —tai bus jos spaustuvės perkėlimui į naują vietą.

J. Raulušaitis

Įvairios Žinios

SENATAS SIAURINA LOJALUMO PRIESAIKĄ

Washingtonas. — Senatnis Darbo Komitetas užgyrė bilių, kad ateityje nebūtų reikalaujama "lojališkumo priesaikos" iš mokytojų ir studentų, kurie gauna valdžios finansinę pagalbą. Iki dabar, pagal Defence Education Aktą, jie turėdavo prisiekti, kad nepriklauso jokiai "neištikimų" organizacijai.

MAŽĖJA AMERIKOS AUKSO REZERVAS

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų aukso rezervas pirmu kartu nuo 1940 metų yra mažesnis, kaip 20 bilijonų dolierių. Jis dabar yra $19,771,000,0000 vertės. Sumažėjo iš priežasties, kad aukso buvo suteikta International Monetary Fondui ir kai kurioms užsienio valstybėms.

Fayetteville, N. C. — Čionai mirė negrė Mrs. Martha Graham, sulaukus 118 metų amžiaus. Savo laiku ji buvo vergė. Jos vyras mirė 1914 metais. Jie turėjo 14 vaikų, kurių dar 7 yra gyvi.

Varšuva. — Atvyko Bulgarijos Komunistų partijos sekretorius T. Živkovas.

Washingtonas. — Baltojo Namo spaudos sekretorius James Hagerty pasidavė į ligoninę.

New Delhi. — Indijos delegacija lankėsi Kinijoje. Jai patiko komunaliai ūkiai. munaliai ūkiai.

Ankara. — Persijos karalius apskundė už apšmeižimą turkų žurnalą "Akis".

Tokio. — Laivų statybos kompanijos planuoja pastatyti 60,000 tonų įtalpos tankerį su atomine jėga.

Washingtonas. — Valstybės departmentas atsisakė duoti pasportą Aukščiausio Teismo nariui William Douglas vykti į Kiniją.

Liepos 4-ji

Tai didžioji mūsų šalies šventė—Nepriklausomybės Paskelbimo šventė!

Kiekvienas šios šalies pilietis, kiekvienas laisvę branginantis žmogus, čia gyvenantis, su džiaugsmu savo krūtinėje apvaikščioja šią didžiąją šventę.

Massachusetts lietuviai šią šventę apvaikščios savo didžiajame sąskridyje—Laisvės Piknike,— kuris įvyks liepos (July) 4 ir 5 dienomis, Lietuvių Tautiško namo Parke, Winter St., Weswick Rd., Brockton - Montello, Mass.

Piknike bus graži programa, kurią atliks vietinė menininkų grupė ir dar atvyksta žymi dainininkų grupė iš New Yorko.

Vakacijų proga čia atvyks daug svečių iš tolimų miestų. Tai bus linksmų pasimatymų ir daug naujų pažinčių. Taigi, kam tik laikas leidžia, ateikite į pikniką. Čia pasilinksminsite ir tuom pačiu kartu finansiniai paremsite Laisvę.

Mass. Lietuvių Dėmesiui

Liepos 4-tą dieną į Laisvės pikniką Brockton, Mass., busai važiuos iš šių miestų:

SOUTH BOSTON, MASS., busas išeis nuo 318 Broadway, 1-mą val. dieną. Kaina į abi puses $1.50, įžanga 25 c., viso $1.75.

LAWRENCE, nuo Piliečių Klubo, 41 Berkeley St., 11-tą val. ryto.

HAVERHILL, buso reikalu kreipkitės į Augustą Kazlauską ir Juozą Masavičių.

NASHUA, busas išeis 10:30 val. ryto, nuo 36 High St. Kreipkitės į J. Egerį, tel. 2-2204; A. Barauskienę, — 3-8260;; A. Pažiaukas—2-2810. Lowelliečiai matykite J. Blažonį.
A. Paziauką, tel. 2-2810.

Prašome iš anksto užsisakyti busuose vietas.

Detroit, Mich.

KVIEČIA VISUS ATSILANKYTI Į

SPAUDOS PIKNIKĄ

Beechnut Grove Parke
Prie Middlebelt Rd., Inkster, Mich.

Įvyks Sekmadienį

Liepos 5 July

Pradžia 11 valandą ryto

Atsilankykite visi pasilinksminti ir kartu paremti spaudą. Bus skanių užkandžių, šiltų ir šaltų, lengvų ir smarkesnių gėrimų.

Rengėjai

Prez. Eisenhoweris buvo atvykęs į tarybinę parodą Niujorke

Leidžiant mūsų laikraštį į presą, iš Washingtono atskrido Niujorkan prezidentas Eisenhoweris, kad galėtų pamatyti Tarybų Sąjungos mokslo, pramonės ir kultūros parodą, kuri atsidaro šiandien, birželio 30 d.

Kai šitie žodžiai rašomi, parodoje dalyvauja tik rinktinė publika, — laikraščių redaktoriai, korespondentai ir kitokie žymias vietas užimą visuomeniniame gyvenime žmonės. Jūsų korespondentas taipgi ten dalyvauja ir jis plačiau apie parodą parašys sekamam Laisvės numeriui.

Paroda, beje, bus atdara kiekvieną šiokią dieną nuo 11 v. ryto iki 10 val. vakaro; sekmadieniais — nuo 1 v. popiet iki 8 v. vakaro.

Ji veiks iki rugpiūčio 10 dienos.

Įėjimas vienam asmeniui $1.00.

Paroda vyksta Koliseume, Niujorke, palei Columbus Circle, kur susiskersuoja Broadway ir Aštuntoji Ave.

Atvyko F. R. Kozlovas

Atvyko **F. R. Kozlovas,** Tarybų Sąjungos premjero padėjėjas parodai atidaryti.

Tai buvo kas tokio nepaprasto. Mums stebint, staiga nusileidžia į International Airportą oro milžinas. Tai TU-114 lėktuvas, naujos rūšies tarybinis gigantas, kuriame gali lėkti 220 žmonių.

Iš Maskvos į Niujorką jis atlėkė per 11 valandų ir 6 minutes. Atlėkė be sustojimo. **Tai didžiausias oro laivas pasaulyje.** Tai urbopropelinis laivas. Kai jis sustojo, kur reikėjo sustoti, buvo tuojau pritrauktos kopėčios pasažieriams išlipti. Bet jos buvo per žemos. Tuomet tarybinio oro laivo mechanikai, turėdami viduje medžio, ant greitųjų "pridūrė" kopėčias, ir svečiai galėjo išlipti.

Su Kozlovu atvyko visa eilė žymių svečiu — tarp kitų: **Andriejus N. Tupuliovas,** pagal kurio planus buvo pagamintas šis lėktuvas.

Tupuliovas — vienas žymiausiųjų Tarybų Sąjungos lėktuvų statytojas. Jį kai kurie tiesiog vadina genijum.

Sveikina Ameriką

Kozlovas, išlipęs iš milžiniško lėktuvo, pasveikintas Valstybės Departamento ir miesto majoro pasiuntinių, sakė trumpą kalbą. Jis sveikino Niujorką ir visą Ameriką; sveikino visų tarybinių respublikų vardu.

—Mes esame įsitikinę,— sakė svečias, — kad tarybinė paroda Niujorke ir amerikinė paroda Maskvoje (kuri ten prasidės neužilgo) prives mūsų šalis prie geresnio susipratimo, kad tai padės užsimegsti geresniems santykiams tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų.

Labai greit svečiai buvo paleisti--per muitinę jiems nereikėjo eiti. Sėdo į automobilius ir, lydimi garbės sargybos, nuvyko į Niujorką, į Tarybų Sąjungos atstovybę, esančią Park Avenue.

Po to, miesto majoras Wagneris pasivadino svečius į botą, plaukiojantį apiink Manhattano salą, kad jie susipažintų su Niujorku. Buvo ten visi svečiai. Majoras jiems gerai pafundino, kas ko norėjo. Kozlovas, sakoma, paragavęs amerikinės haibolės.

Po to, vakare, miesto majoras svečius patraktavo puikia vakariene senajame Luchow's restorane, kuris randasi 14-oje gatvėje.

Kozlovas apsistojo TRSR atstovybėje, o kiti tarybiniai svečiai — Carlyle viešbutyje; dar kiti — kituose viešbučiuose.

Kai šie žodžiai rašomi, į Niujorko International Airportą **atlekia dar du ar trys tarybiniai oro milžinai, pilni žmonių:** aktorių, laikraštininkų, menininkų ir kitokių.

Nepaprasta šiuo metu tarybinė šventė vyksta mūsų mieste, mūsų Niujorke. Net ir prezidentas Eisenhoweris matė reikalo į šią šventę specialiai avykti, prisistebėti tarybinių tautų pasiekimais ir paspausti ranką parodos vedėjams.

New Yorkas. — Televizijos aktorius Arthur Godfrey, kuriam buvo padaryta nuo vėžio operacija, su rugsėjo 28 diena vėl pradės vaidinti.

MIRĖ

Šeštadienį, birželio 27 d., **mirė Juozas Zaida,** kuris turėjo B Bar & Grill biznį 411 Grand St., Brooklyne (Williamsburgo sekcijoje). Kūnas pašarvotas šermeninėje Union Ave. ir kampas Stagg St. (prie Liet. Piliečių klubo). Trečiadienį, liepos 1 dieną, bus išvežtas į Brockton, Mass., kur jaunose dienose Zaidai gyveno. Iš ten atvyko į Brooklyną ir įsisteigė biznį, kuris jiems gerai sekėsi. Tačiau Juozas Zaida pradėjo sirginėti ir jo sveikata vis ėjo blogyn ir privedė prie mirties. Buvo pažangus ir linksmo būdo žmogus.

Velionis buvo 68 m. amžiaus. Paliko liūdinčius žmoną ir sūnų.

Birželio 26 d. mirė Juozas Ambraziejus, 82 metų amžiaus, palaidotas birželio 28 d.

Ambraziejus buvo ilgų metų Brooklyno gyventojas, biznierius. Seniau, kada iš Lietuvos buvo skaitlinga emigracija, jis turėjo laivakorčių agentūrą ir taipgi, iki paskutinių savo gyvenimo dienų, buvo agentas apdraudos kompanijų.

Politiniai Ambraziejus buvo tautininkas. Smetonai viešpataujant buržuazinėje Lietuvoje, Ambraziejus buvo išmaldavęs pensiją iš Lietuvos valdžios.

Kaipo biznierius jisai neturėjo gabumų, jo biznius kas buvo siauras. Politikoje jis trynėsi pas tautininkus užpakalyje vadovybės, aukščiau pakilti nesugebėjo, nors gana stengėsi būti vadu.

Kai kurios ligoninės taikosi su unija

Pasibaigus darbininkų streikui prieš septynias ligonines tuojau iškilo streiko pavojus dar prieš 37 ligonines ir panašias įstaigas. Building Service Employes unijos lokalas 144 pareiškė, jeigu ligoninių savininkai nepagerins darbininkų darbo sąlygų ir nepakels algų, tai 3,500 darbininkų paskelbs streiką.

Ligoninių savininkai, gavę pamoką iš pirmesnio streiko, jau tariasi su unijos lokalu. Kai kurios ir susitaikė sekamomis sąlygomis.

Sutiko sutrumpinti darbo valandas nuo 48 iki 40 per savaitę, pakelti darbininkų algas nuo $110 iki $150 per mėnesi, mokėti laiką ir pusę už viršlaikį, duoti 8 dienas švenčių per metus ir suteikti kiekvienam darbininkui $1,000 pomirtinę apdraudą.

Šekspyro veikalai Central Parke

Po ilgų "kovų" ir niautynių, pagaliau, prieita prie to, kad šiemet Central Parke, Niujorke, bus pastatytas vienas ar du Šekspyro veikalai, kuriuos galės publika matyti nemokamai.

Du "nežinomi" niujorkiečiai neseniai padovanojo miestui po $10,000, kad jis galėtų paruošti vietas ir kitus reikalingus pastatymui dalykus. Taigi dabar miestas negalės skųstis, kad neturi pinigų darbininkų pasamdymui, kad paruoštų tai, kas reikia.

Yra rimtai manoma, kad su laiku Central Parke kiekvieną vasarą bus galima matyti Šekspyro veikalų pastatymus nemokamai.

New Yorkas vis labiau virsta į pavojingą raistą

New Yorko miestas vienas iš didžiausių pasaulyje. Ir kas New Yorko nežino? Jis su artimais miestais ir miesteliais, — taip vadinama aplinkuma, — turi virš 15,000,000 gyventojų.

Tai labai didelis žmonių susikimšimas. Čia yra aukščiausi pasaulyje namai. New Yorke yra industrijų ir bankų centrai. Apylinkėje yra daug gražių pajūrių, mieste parkų, bibliotekų, svarbių kultūros centrų. Bet kaip pažvelgiame į žmonių "kultūriškumą", jų elgesius, tai net ant širdies bloga darosi.

Štai gatvės viduryje, tarpe auto ir sunkvežimių maišosi nedidelis vaikutis. Jam dar vos ant juosmens laikosi kelnytės, o jis vienoje rankoje nešasi bolę, o kita velka už save ilgesnį pagalį... Bolių žaidimui nėra ribų. Jų mylėtojai laksto, triukšmauja, kaimynams langus daužo, lipa į darželius, ardo ramumą, nors, kartais ir arti žaismavietė.

O gi arklių lenktynės! NewYorke jų yra kelios. Kai kada vienu kartu ten suvažiuoja iki 30,000 žmonių. Į lenktynių vietą dar susirenka "žmoniškai". Bet iš lenktynių važiuoja kaip proto netekę. Visi skuba, grūdasi, vieni kitus lenkia, važiuoja šaligatviais, vieni antrų automobiliams šonus lamdo. Policininkai nespėja prasikaltėliams išrašinėti pašaukimus pasimokėti baudą.

Štai vienos dienos tūli įvykiai

Apie vietos visokias vagystes, suktybes, žulikystes, žmogžudystes Laisvėje mes retai ir tik trumpai rašome. Jų tiek daug, kad nuo jų darosi nesmagu, o ir vietos laikraštyje gaila. Tiesa, čia yra komercinių laikraščių, kurie tatai aprašo su smulkmenomis ir iš to biznį daro. Čia paimu iš "Daily News" birželio 8 dienos kelis "kultūros perlus".

Du ginkluoti plėšikai pagrobė $4,646 alginių pinigų iš Arrow Novelty Co., 62 W. 14th St., Manhattane.

Ginkluoti plėšikai atėmė $2,500 pinigų nuo Mrs. Tina Manesis, kuri užlaiko karčiamą 56 W. 42nd St., Manhattane.

Du maskuoti plėšikai pačiupo $750 pinigais iš Food Market, 226 E. 170th St., Bronkse.

Policija areštavo Jose Riverą ir E. Henry, juos kaltina, kad nuo jų parduotų narkotikų mirė B. Warnis.

Williamsburgo miesto dalyje ėjo vyras su žmona—Danielius ir Ida Hendersonai, juos užpuolė šeši jaunuoliai. Vyrą sumušė, padarė jam kelias žaizdas peiliu, o Idą visi išprievartavo. Policijai pavyko keturis piktadarius sulaikyti.

Dešimt newyorkiečių vyrų ir 8 moterys Belmer, N. J., miestelyje kėlė didžiausią triukšmą, spardė gatvėje dėžes. Suimti ir tik po kaucija paleisti.

William Squires, 18-kos metų, pavogęs automobilį, bėgo po 70 mylių So. Brooklyno gatvėmis. Atsimušė į kitą automobilį ir buvo suimtas.

Charles Masina, 24 metų vaikinas, susitaręs vesti su Anita Thomas, nuvykęs pas draugus "pasilinksmino." Namo važiavo dar linksmesnis, auto pataikė į stulpą ir jaunąją vietoje užmušė.

E. Howard, 28 metų vyras, išsitraukė didelį peilį IND požeminio traukinio vagone ir terorizavo 70 žmonių. Jų laimei Hoyt-Schermerhorn stotyje buvo policininkas W. Grand, kuris nuginklavo ir areštavo Howardą.

Du jaunuoliai, John Christensen, 17-kos metų, ir John Malechesyk, 18-kos m., sėdėjo prie durų ant laiptelių 4722 4th Ave., Bay Ridge miesto dalyje. Apie tuzinas jaunuolių su japoniškais samurajų peiliais užpuolė juos ir subadė. Detektyvui pavyko kelis suimti, jie išdavė ir kitus. Užpuolimo aukos nuvežtos į Norvegų ligoninę.

Frank Sordinis ramiai važiavo Henry keliu linkui Merricko. Kada jis sustojo prie raudonos šviesos, tai diktas vyras pribėgo prie jo auto, pradėjo spardyti į duris, o dvieių pėdų ilgio kardu daužyti langus. Ant vieškelio pasitaikė du policininkai, kurie po sunkios kovos nuginklavo Robertą Geary, 21 metų.

Brooklyne ant 78th St., policija užtiko narkotikų pardavėjų sandėlį ir suėmė apie $1,300,000 vertės nuodų.

Brooklyne, greta Myrtle Ave. viršutinių traukinių stoties gyvenanti 15-kos metų mergina matė, kaip naktį du jaunuoliai išsukinėjo elektros burboles. Kada ten atėjo žmogus ir laukė traukinio, jie užpuolė jį, mušė, spardė, o paskui numetė žemyn gatvėn apie 50 pėdų. Pasirodė, kad užpuolimo auka buvo F. J. Fitzpatrick, 55 metų amžiaus, First National City banko tarnautojas. Jis lankėsi pas savo žmoną ir turėjo virš $100; pas negyvą policija rado tik $1.84. Pagal merginos nurodymą, policija suėmė R. Murphy, 18-kos metų, ir Roy Meyersą, 16-kos metų. Jie prisipažino.

Sako: "Saugokitės Markso"

Čia padaviau tik keletą "perlų" iš mūsų "kultūros", paėmiau iš "Daily News". Ir manote, kad minimo laikraščio redaktoriai nors kiek susirūpino tokiais įvykiais? Nieko panašaus!

Redakciniame puslapyje tą dieną tilpo Karolio Markso paveikslas ir kreipimasis į skaitytojus, kad saugotųsi Karolio Markso ir Fredricho Engelso pasekėjų—komunistų. Smarkiai užsipuolė ant darbo unijų. Mat, tuo laiku streikavo New Yorke ligoninių darbininkai.

Redaktoriai, jiems įprasta kalba, išplūdo socialistines šalis, komunistus, visus progresyvius ir gyrėsi Jungtinių Valstijų darbininkų gerbūviu, kurie, jeigu norį, gali "pirkti pramonės šerus, išsiimti apdraudas, dėti taupinius į bankus, skolinti pinigus namų pirkimui, pirkti sau namus ir t.t.

Suprantama, kad tatai gali daryti ponai fabrikantai, o ne paprasti darbininkai.

Baisius kriminalinius veiksmus tegalime rasti tik pas mus, nes turčių klasei rūpi mases laikyti politinėje tamsoje.

V. Sūnus

Laikraštininkų gildijos suvažiavimas

American Newspaper Guild (Amerikinė laikraštininkų gildija) šią savaitę laiko savo suvažiavimą Niujorko mieste, Astor Hotelyje. Tai jau 26-as eilinis šios unijos suvažiavimas.

Sunku buvo suorganizuoti laikraštininkus į uniją. Jų organizavimu daugiausiai rūpinosi žymusis kolumnistas Heywood Broun (jau seniai miręs). Jis daug darbo ir pastangų įdėjo tam, kad ši unija gyvuotų.

ANG priklauso laikraščių reporteriai ir raštinių tarnautojai.

Šiame suvažiavime laikraštininkų gildijos vadovai sakė:

— Mes esame pavojuje; samdytojai visokiais būdais bando suardyti mūsų uniją; turime smarkiai veikti.

Miesto majoras Wagneris, pasveikinęs laikraštininkų delegatus, sakė:

— Niujorkas jau seniai žinomas, kaip miestas, kuriame unijos klesti; kol aš būsiu majoru, taip čia ir bus.

Alv. A. Berle, Jr., sakė kalbą suvažiavime. Jis pareiškė:

— Per sekamus 30 metų pasaulis gyvens taikoje; nebus didžiulio karo...

Sakė kalbas ir kiti žymūs vyrai. Tūli jų nesigailėjo pipirų komunistams ir Tarybų Sąjungai. Šiandien, mat, tokia mada: joks "geras" suvažiavimas negali apsieiti be ragangaudžių ir raudonėdžių.

Aprašyme LDS apskrities pikniko Great Neck'e iš darbininkų sąrašo praleistas taipgi piknike dirbęs Antanas Balčiūnas.

Vienu kartu gimė keturi vaikai

Prieš 20 metų Kanadoje, pagarsėjo, nes ten vienoje šeimoje iš karto gimė penkios mergaitės. Dabar ir New Yorko miestas susilaukė "garbės", nes vienu kartu gimė trys berniukai ir mergaitė.

Vaikų tėvai Besse ir Alex Kajauras gyvena 471 McDonald Ave., Brooklyne. Tėvas yra 29 metų amžiaus, sunkvežimio vairuotojas, liuosomis valandomis mokosi advokatūros.

Daktarai sako, kad vaikai sveiki. Vienas berniukas svėrė keturis svarus ir dvi uncijas, o kiti mažesni.

PAIEŠKOJIMAS

Ieškau savo giminių: Gražulytės Marytės, Gražulio Klemenso, Gražulytės Aldonos, dėdės Blažio ir dėdienės Marytės Gražulių ir jų vaikų (vardų nežinau), taipgi Simo Gražulio. Prašau rašyti:

Alytus 1
Siaurioji g-vė, Nr. 12
Veronika Kasparavičiūtė
Lithuania, USSR

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.

L.D.S. 46 kuopos narių žiniai

Kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, liepos 8 d., 7:30 val. vakare, 110-04 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Visi kuopos nariai kviečiami dalyvauti, turime kuopos reikalų, kuriuos reikės aptarti.

Komitetas

(52-54)

BROCKTON, MASS.

LLD 6-os kp. susirinkimas įvyks liepos 6 d., 7.30 val. vak., LTN kambariuose, 8 Vine St. Nariai dalyvaukite, pasimokėkite duokles už šiuos metus. Gausite naują knygą — "Algio Lumbio nuotykiai", parašė R. Mizara.

Geo. Shimaitis

(52-53)

SO. BOSTON, MASS.

Busai į Laisvės pikniką, liepos 4-tą išeis nuo 318 Broadway, 1 val. dieną, kaina $1.50 į abi pusi. Į pikniką įžanga 25c, viso $1.75. Kviečiame užsisakyti vietą buse ir dalyvauti piknike.

Buso Komisija

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos narių atydai.— Kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, liepos 1 d., 7:30 v. v., Laisvės spaustuvėje, 110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Kurių duoklės neužmokėtos, maloněkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt. — Valdyba

BROCKTON, MASS.

Piknikų Kalendorius

Liet. Taut. Namo Parke

Liepos 4 ir 5 dd., Laisvės piknikas.
Liepos 12 d., Montello Dailės Vyrų grupės piknikas.
Liepos 19 d., kitataučių piknikas.
Liepos 26 d., neužimta. Parkas bus atdaras.
Rugpiūčio 2 d., Moterų Apšvietos Klubo (vietinio) piknikas.
Rugpiūčio 23 d., pikniką rengia Amerikos Liet. Piliečių Klubas (So. Bostono).
Rugp. 30 d., pikniką rengia Mass. Valstijos Moterų Sąryšis.
Rugsėjo 6 ir 7 dd., Montello Vyrų Dailės Grupės piknikas.
Šį piknikų kalendorių patartina išsikirpti ir laikytis archyve.

Geo. Shimaitis

NASHUA, N. H.

Busas į Laisvės Pikniką

Busas išeis liepos 4 d., 10:30 v. ryto, nuo 36 High St. Kurie važiuosite, matykite komisijos narius. Štai ir jų telefonai: J. Egeris — 2-2204; A. Barauskienė, — 3-8260; A. Paziaukas — 2-2810. Iš Lowellio, kurie važiuosite, matykite J. Blažonį. (48-52)

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

Gaila ir liūdna, kad mus apleido

Dominikas Burba

darbštus, pavyzdingas pažangiosios visuomenės narys. Jis mirė birželio 21-mą, Stamforde. Dominikas mylėjo lietuvių liaudies dainą, brangino darbo žmonių spaudą, organizacijas. Nei kelio toliai, nei kitos kliūtys jo nesulaikė nuo žygio tiems darbams paremti. Reiškiame užuojautą Dominiko liūdinčiai žmonai Josephinai ir podukroms Mary ir Amelijai, mūsų aidietei.

AIDO CHORAS
Brooklyn, N. Y.

Nuliūdo mūsų gretos, kai mirė

Dominikas Burba

Jis buvo kuklus, bet stiprus pažangietis: darbo žmonių spaudos skaitytojas ir rėmėjas, organizacijose darbuotojas, kultūrinių sueigų lankytojas. Mūsų užuojauta jo liūdinčiai žmonai Josephinai ir podukroms Mary ir Amelia.

VALYS ir VERA BUNKUS
Brooklyn, N. Y.

USSR Kultūros Ministerija perstato
"Didinga Mano Šalis"

Naujame moksliniame rodyme **Cinepanorama** matysite Rusijos grožybę, girdėsite muziką. **Cinepanorama** vartoja 3 prožektorius, 9 garso mašinas. Matysite visus USSR kaimus, miestus, gatves, teatro ir kino sales, fermas, fabrikus ir daug kitko.

Limituotas 6 savaičių rodymas, bendrai su Sovietų Paroda New Yorko Coliseum'e. Soviet Export Film Release.

Amerikinė Premjera Šiandien

MAYFAIR THEATRE 7TH AVE. & 47TH ST., CI 5-9800

Rodoma Kasdien

CAREFUL CARPET CLEANING CO.
Nuo 1863 metų mes gražiai, švariai išvalome divonus. Pataisome, nudažome už prieinamą kainą. Turime vasarinį sandėlį. Prižiūrime namų ir raštinių divonus. **89-49 129th St., Richmond Hill. VIrginia 9-2341. New Yorke MU. 8-0700.**